

1

fejér megyei
könyvtáros

X. ÉVFOLYAM, MÁRCIUS

1970

KÖZMŰVELŐDÉSI KÖNYVTÁROSOK TÁJÉKOZTATÓJA

1

fejér megyei könyvtáros

X. évfolyam

1970

m á r c i u s

FEJÉR MEGYE KÖNYVTÁROSAINAK TÁJÉKOZTATÓJA

tartalom

	X. évfolyamába lépett a Fejér megyei Könyvtáros	3
	Klubkönyvtári gondokról (Cs.R.)	5
TÁRNOKI LÁSZLÓNÉ	Könyvbarát fiatalok Sárosdon	8
SZABÓ ÉVA	A községi könyvtár és a KISZ szervezet együttműködése Pusztaszabolcson	12
FÜLÖP ISTVÁNNÉ	Egy író - olvasó találkozó rövid története	15
JUHÁSZ JENŐNÉ	Az Építők Pintér Károly Művelődési Ház Hirlapolvasója és rendezvényei	16
S. PÓSCH ÁGNES	Irodalmi, művészeti ismeretterjesztés és a könyvtári olvasás a Gárdonyi Géza Művelődési Ház "Kukkantó" klubjában	18
BARTS OSZKÁRNÉ	Dunai Vasmű Vörösmarty Könyvtár 1969	22
	V a l ó s á g	
	Tizenegy év pusztai estéi (Elmondta: Kovács József, lejegyezte: Neményi László)	24
	K ö n y v t á r r ó l k ö n y v t á r r a	
	A Magyar Néphadsereg székesfehérvári Helyőrségi Klubjának könyvtára (nl)	31
	Hiradás Kislángról (Vadócz Pál)	34
	A z o l v a s ó n é p é r t	
	A "Száz falu - száz könyvtár" mozgalom Fejér megyében 1970-ben	35
	A vers hatalma Székesfehérvárott (Neményi L.)	37

A "Kiváló Könyvtár" cím elnyerésére indított pályázatról	39
E z t l á t t u k	
Egyetlen lehetőségük - a könyvtár	
A tanulók, a kézikönyvek meg a pedagógus (nl)	40
K ö n y v e s p o l c	
1969. október - december (T. Gy. I.)	41
H i r e k	43

Fejér megyei

K ö n y v t á r o s

Fejér megye
könyvtárosainak
tájékoztatója
(Körlevélként)

A boritón Dési Huber István
Olvasó munkás című festményének reprodukciója

A 14. lapon Meszlényi János rajza

SZERKESZTI

a Szerkesztő Bizottság

Tagjai:

Dr. Csongor Endréné,
Gévay Ágnes, Juhász Jenő,
Neményi László,
Tóth György István

KIADJA

a Vörösmarty Mihály
Megyei Könyvtár
Székesfehérvár,
Bartók Béla tér 1.
Telefon:- 26-84
Felelős kiadó:
Dr. Csongor Endréné

KÉSZÜLT

a megyei könyvtár
házi sokszorosítottján
400 pld. - Rominor
7001 - Szfvár

E S Z Á M U N K M U N K A T Á R S A I

BARTS OSZKÁRNÉ, a Dunai Vasmű Vörösmarty Könyvtár igazgatója; FÜLÖP ISTVÁNNÉ, községi könyvtáros, Ercsi; JUHÁSZ JENŐNÉ, az Építők Művelődési Háza Hirlapolvasójának vezetője; KOVÁCS JÓZSEF, a megyei könyvtár munkatársa; NEMÉNYI LÁSZLÓ, a megyei könyvtár munkatársa; S. PÓSCH ÁGNES, a Gárdonyi Géza Művelődési Ház művészeti előadója; SZABÓ ÉVA, községi könyvtáros Pusztaszabolcs; TÁRNOKI LÁSZLÓNÉ, községi könyvtáros, Sárosd; TÓTH GYÖRGY ISTVÁN, a megyei könyvtár munkatársa; VADÓCZ PÁL, községi könyvtáros, Kisláng.

ÉVFOLYAMÁBA LÉPETT A FEJÉR MEGYEI KÖNYVTÁROS

Harmincszori megjelenés, közel ezer oldal terjedelemben, hatvanhat szerző többszáz írása, tudósítások, riportok, cikkek, tanulmányok és mintegy hatszáz hosszabb-rövidebb hír - ennyi az elmúlt kilenc év termése a számok tükrében. A vaskos kötetet kitevő bekötött évfolyamokból pedig kirajzolódik megyénk könyvtári fejlődésének utja - elsősorban a falusi könyvtáraké - a tanácsai kezelésbe adás első éveitől napjainkig. Cikkeinkben a tanácsai közmuvelődési könyvtárhálózaton kívül már korábban is hangot kaptak az iskolai és - főleg az utóbbi évtől kezdve - szakszerkezeti könyvtáraink eredményei, mindennapi életének gondjai, problémái.

A székesfehérvári járás hirdőjától a megye közmuvelődési könyvtárainak tájékoztatójáig megjárt ut legjobb hagyományait kívánjuk folytatni a jövőben, ugyanakkor a régi szerkesztési koncepció kiszélesítését is feladatunknak tekintjük. Ezután is olyan műhelynek szánjuk, melyben a fontosabb munkaterületeket vesszük sorra, s egy-egy szám gerincét képezve foglalkozunk a szakmai problémákkal. Az elmúlt évtől kezdve különösen kiadványunk információs bázisának kibővítését szorgalmaztuk; - a módszertani mellett tehát tájékoztató funkcióját kívánjuk erősíteni a jövőben is.

1961·1970

Megyénk könyvtárkulturája fejlődik; s a szükséglet, mely a kiadványt egykor életre hívta, most arra kötelez, hogy lépést tartsunk e fejlődéssel - a sokrétű munkát segítsük, a differenciált gyakorlatnak tartsunk formáló, eleven tükröt. Mindez nem valósítható meg a régi keretek között. Nem ragadhatunk meg a termelési h iradók szintjén, csupán egyetlen könyvtártípus gondjainál. A városban dolgozó és szakszervezeti könyvtárosok érdeklődésére épp úgy számot tartunk, mint a falusi, akár tiszteletdíjas könyvtároséra, s lapunkat más hálózatok és intézmények könyvtárosai is olvassák. A többféle igény és főleg szükséglet kielégítése elengedhetetlenné teszi, hogy az évkönyvnél gyakoribb megjelenésben számoljunk be megyénk könyv-és könyvtárkulturájának főbb területeiről, s így helyt adjunk e körből tanulmányoknak is.

A Fejér megyei Könyvtáros a következőkben is a gyakorlat eredményeinek és gondjainak hangot adó fórum kíván lenni - ezt üzenjük olvasóinknak, amikor a tizedik évfolyam elején köszöntjük valamennyiüket. További támogatásukat ezúton is kérjük a közös munkához.

SZERKESZTŐ BIZOTTSÁG

K L U B K Ö N Y V T Á R I G O N D O K R Ó L

A falusi könyvtáraknak, ahol a kezdő olvasóval találkozik a könyvtáros, különösen vonzóaknak kellene lenniük s az olvasóvá nevelés minden objektív és szubjektív feltételével rendelkezniök, különös hangsúlyt fektetve az esztétikum fontosságára. A folyamat, sajnos fordított volt községi könyvtáraink történetében: kezdetben volt egy láda könyv, /nem is vonzó külsővel/, majd egy szekrény az iskola folyosóján, s csak ezután jöttek az olvasók. Rácalmáson - ahol az első klubkönyvtárat avatuk 1967. áprilisában - szekrényekben, Fehérvárcsurgón nedves raktárhelyiségben volt a könyv, Martonvásáron petróleumlámpa mellett, egy vizes raktárban kölcsönzött a könyvtáros. Sárkeresztesen a tanácselnök előszobájában állt a könyvszekrény, és sorolhatnánk tovább. Nagysokára, és sok felesleges állomás közbeiktatásával, az elmúlt évtized derekán kezdett megtörni a jég, s kezdtük kialakítani az első szabadpolcos könyvtárakat. Az alig három évvel ezelőtt elindult klubkönyvtári mozgalom kezdeményező kedve még napjainkban is tart, s a "Száz falu, száz könyvtár" mozgalomba, ebben az esztendőben tizenkét újabb község nevezett be.

Azokban a községekben, ahol létrehoztuk az első klubkönyvtárakat (Rácalmás, Fehérvárcsurgó, Martonvásár stb.), nem éltek különösebb könyvtári, de népművelési tradíciók sem. Olyan tradíciók, melyek alapjait képezhatték volna a korszerű népművelésnek, a korszerű könyvtári munkának. Mindenekelőtt tehát azt a népművelőt kellett életre kelteni, aki dolgozni tud a könyvtár, a televízió, a klubszoba s az egyéb lehetőségekkel. A könyvtárost és népművelőt is nevelni kell, azt a népművelőt, aki felismeri az igényeket éppugy, mint a jó alkalmakat, a fejlődést eredményező "beavatkozásokra". A népművelőket az új intézmény vezetésére akkor is nevelni kell, ha már régebben végzik a munkát szűkebb s szűkebb keretek közt.

Ám nemcsak a közönségigényt kell nagyon is tudatosan felismerni és formálni, - ami önmagában sem könnyű pedagógiai és szervezési feladat -, hanem a tanácsi vezetőket is meg kell győzni arról, hogy jó helyre teszi az anyagi befektetést, s ne sajnálják az esztétikus berendezés, felszerelés előteremtésén túl a világítás, fűtés és takarítás költségeit sem - a látszatra bizony nem tulságosan produktív munkához. Ez nem mindig csak eszmei meggyőzés kérdése, - meg kell érteni a tanácsi vezetés nehézségeit is. Ahol korábban semmiféle népművelési munka nem folyt, és nem csekély megerőltetéssel, társadalmi munkával, jelentős anyagi támogatással, igényes klubkönyvtár avatásáig jutottak el - nem könnyű annak üzemeltetéséhez az anyagi erőforrásokat biztosítani, különösen akkor, ha nem engedünk sem a formai, sem a tartalmi színvonalból.

Bizony a gond akkor kezdődik, amikor az avatóünnepség után a megyei és országos vendégekkel elmegy az ünnepi szónok, s lecsillapodik a láz, mely hosszú hónapok alatt lelkes tevékenységre sarkallta a község vezetőit. Jönnek a szürke hétköznapok, meg a gond. Besorolják az intézményt a klubkönyvtár kategóriába, megkönnyebbülten kihúzzák az addig költségvetési tételek közt biztosított fenntartási és könyvbeszerzési költségeket, az intézménynek folyószámlát nyitnak. Hamarosan rá kell jönniük, hogy kevés a pénzük ahhoz, hogy igényük szintjét tartani tudják. Előáll a paradox helyzet - klubkönyvtár könyvbeszerzési keret nélkül. Nem általános jelenség ez, remélem, de számtalanszor találkozunk vele, s az országosan csökkenő könyvbeszerzésnek, véleményem szerint, nem kis mértékben ez az egyik magyarázata. Régebben nem volt község, ahol, ha szerény összeggel is, ne lett volna könyvbeszerzési keret. A folyószámlás gazdálkodáson belül semmiféle megkötöttség, vagy utasítás nem határozza meg a könyvbeszerzést, nincs rendelet, amely előírja a folyamatos vásárlás biztosítását.

Szeretném hangsúlyozni, hogy a klubkönyvtár fogalma Zalában mást takar, mint Borsodban, Csongrádban és Hajduban is mást, mint Fejér megyében. Egy bizonyos: semmiféle sematizmust nem tőr ez a hajlékony népművelési intézménytípus, a klubkönyvtár. Megkockáztatnánk azt a kijelentést is, hogy a népművelő egyéniségének, személyiségé gazdagságának próbaköve éppen a sok helyiséges, minden esetben könyvtárral rendelkező, folyóiratokkal, ujságokkal felszerelt intézmény, s - amint Sallai István mondotta - lehetőséget ad arra, hogy oda "személytelenül" léphessen be, aki csak akar. És ezen van a hangsúly: az, aki akar, vagyis aki elfogadja az általános szabályokat, melyek részben a társadalmi tulajdon védelmét szolgálják, részben a kulturált szórakozást jelentik.

A klubkönyvtár feltehetően átmeneti forma a sokrétű, kiscsoportokat foglalkoztató intézménytípus és a bonyolult népművelési feladatokat ellátó nagy objektum között. Igényből születtek (megyénkben így van), s szaporodnak, mint a gomba. Történeti kategória a népművelésben, melyet az igények formáltak ilyenre, s melyet ugyanakkor a rendelkezésre álló anyagiak determináltak. Kényszermegoldásnak persze nemcsak illendőségből nem nevezzük, hanem azért sem, mert sokat várunk tőle - hiszen a jelenlegi lehetőségeket tekintve fontos - és másra át nem ruházható feladatoknak kell egyedül megfelelnie. Nem mi mondjuk ki először, hogy a klubkönyvtár tevékenységének speciális tartalma van, azaz kellene, hogy legyen, sajátos helyzetéből meghatározottan. Nem egy "kis" művelődési otthon tehát, melyet méreteiben zsugorítottak, s "minden" benne van, hanem minden lehető megmozdulásában a régebbinél sokkal szorosabban kötődik és kell kötődnie a könyvtárhoz, az olvasáshoz. Ennek az intézménytípusnak mai, kezdetleges formája feltétlenül átmeneti. Átmeneti abban az értelemben is, hogy tökéletlen még, fejlődnie kell. Hiszen tesszünk-veszünk, kísérletezünk, járunk egymáshoz tapasztalatok ellesésére, de kimondhatjuk: még nem alakult ki a sajátos munkamódszer - s ennek megint sok oka van -, amely ezeknek az intézményeknek a feltételeihez igazodik. Még gyakran kísért a mult, a nagyterem szemléletével, az ismeretterjesztés korszerűtlen formáival, a műkedvelő színjátszás

KLUBKÖNYVTÁRI GONDOKRÓL

megkövesedett tradíciójával. Ezek a jobb és a helyénvaló híján, itt-ott betörnek még az új intézmények falai közé, mert nincsen még meg az ol-
dottabb és összehangolt célirányos népművelés módszertani rendszere sem,
az olyan népművelés módszertana, amelynek központi magja a könyvtár.
Azt, hogy könyv és könyvtár nélkül semmiféle művelődés el nem képzelhe-
tő, könyvtárosok és népművelők egyaránt vallják, azonban ez önmagában
még kevés a klubkönyvtárak nagy hatásfoku, speciális munkaformáinak ki-
alakításához.

Gondunk és problémánk most van igazán. Kicsi vagy semilyen könyv-
tár - nem gond; nagy könyvtár, sok lehetőség - nagy gond. Az a jó, és
örülünk ennek, hogy már van gondunk, nagyon sok gondunk, tehát sok szép
könyvtárunk is van. Ez azt jelenti, hogy a következőkben sokat kell
dolgoznunk, sokat előrelépni.

Ezzel a számunkkal segítséget kívánunk nyújtani a töprengőknek,
akiket megkérünk, jó ötleteiket, javaslataikat vagy gyakorlatban kipró-
bált módszereiket juttassák el írásban hozzánk. Magunk is gyakran őrlő-
dünk, - így kell-e, jól van-e, s hogyan lehetne ennél sokkal, de sok-
kal jobban végezni dolgunkat - a modern ember művelődésének segítségével.

Cs. R.

KÖNYVBARÁT FIATALOK SÁROSDON

Még a régi épületben, 1967. december 17-én alakult a sárosdi községi könyvtár KISZ Könyvbarát Klubja. A klubkönyvtár kialakítása óta ez a közösség megerősödött, és még színesebb tevékenységet folytat. Nem is csoda: a szép környezet, a jól felszerelt intézmény vonzza a fiatalokat. Kéthetenként legalább egyszer van a klubnak kötött programja, ezenkívül minden szombaton klubestet tartunk. A rendszeres összejöveteleket a fiatalok már annyira megszokták, ha netán valamilyen rendkívüli akadály miatt egy elmarad, nagyon hiányolják.

Becslésem szerint körülbelül 120-150 fiatal jár rendszeresen klubkönyvtárunkba. Közülük 70-80 fő számontartott klubtagunk, többségük a foglalkozásokon megjelenik. Ekkora létszámu és ilyen összetételű csoportnak a hétről-hétre mindig új, változatos program kialakítása még a fentebb leírtak mellett is elég sok fejtörést okoz. Természetes, hogy éveken keresztül lehetetlen minden esetben teljesen újat nyújtani, elő lehet venni már sikeres, régebbi programokat is. De nyitott szemmel kell járnunk, és gyűjtenünk az ötleteket. Nem szégyellem bevallani, hogy a rádió, a tv műsoraiból is ellestünk már nem is egyet. A terveim között szerepel, hogy vidám formában még egyes nevelő célzatu bábjelenségeket is beiktatunk - természetesen a mi klubéletünk sajátosságaira alkalmazva - foglalkozásainkon.

A klubtagság összetétele, rétegazódése igen változatos képet mutat. Tsz-tagok, ipari tanulók, szakközépiskolások, gimnazisták a tagjai, sőt még főiskolásunk is van néhány. Ebből az következik, hogy nem könnyű számukra jó műsort összeállítani, s a követelménynek, hogy minden képzettségű fiatal megfelelő szintű programhoz jusson, kell elsősorban eleget tennünk. Differenciálnunk kell tehát, és törekednünk a mindenkor színes, változatos összeállításokra. Nehéz volna ezt egyedül csak nekünk, az irányításukkal megbízott, hivatásos felnőtteknek "kitalálni", de itt vannak a középiskolások, és sokat segítenek. Ők maguk egyik-másik műsorukat önállóan is összeállítják. Sokszor négy-öt főből álló baráti csoport a műsor "szerkesztősege". Ez az autonóm, öntevékeny forma igen jól bevált; a műsorszolgáltatók és a hallgatóság kölcsönösen élvezzi, elégedett a produkciókkal.

A KISZ Könyvbarát Klubot választott vezetőség irányítja, melynek én is tagja vagyok. Raffai Erzsébet tanuló, Boda Ilona KISZ titkár, Gazsi László főiskolai hallgató, Klein István és László János gimnáziumi tanulók, Nagy László tanító, Sági Gábor és Tárnoki Éva munkás, valamint Nagy Mária könyvelő fogják össze, irányítják, szervezik e közösség munkáját. A klubtagok 90 %-a KISZ tag. Körülbelül a tagság fele a községi alapszervezethez, a másik fele munkahelyi és iskolai alapszerveze-

tekhez tartozik. A KISZ-szel természetesen jó a kapcsolatunk, ezt az elnevezése is mutatja: "KISZ Könyvbarát Klub". Szervezetileg is sokat segít a KISZ, a mozgósításban és a vezetésben is. 1969 szeptembere óta vezetjük azt a naplót, amely a klub összes eseményeit számon tartja, a rólunk szóló újságcikkek, vendégeink bejegyzései, közérdekű levelezésünk és programjainkról készült fényképek formájában.

Rendezvényeink közül kiemelném a sorozatosan szervezett "Riporter kerestetik" játékot. A jelenlévőkből - a létszámtól függően - rendszerint négy-öt, egyenként tíz-tizenkét fős csoportot alakítunk ki; ezek mindegyike választ magának egy riportert, aki összefoglalja a műsort. A csoportok által adott műsorokban szerepelnie kell egy versnek, egy énekszámnak, öt könyvcimet kell mondania bizonyos adott megszorítással a csoportnak, táncot kell bemutatnia, közmondást megjelenítenie néma játékkal stb. A fiatalok igen kedvelték ezt a műsorunkat, mindig nagy látogatottságu volt.

Beneveztünk a Kiváló Ifjúsági Klub pályázatra. Munkatervünkből - izelítőül - álljon itt néhány program, augusztustól decemberig. Augusztus 31.: Bucusu a nyártól - vidám műsoros zenés est. Szeptember 13-án "Tarka-barka" - zenés est, 27-én TV-film közös megtekintése (Jókai: Aranyember). Utána szüreti felvonulás, amelyen a régi hagyományokat fellelevenítettük, ez nagyon tetszett a falu lakosságának. Október 4-én megemlékeztünk a Fegyveres Erők Napjáról. "Százhusz éve történt" címmel az 1848-49-es magyar szabadságharc bukásáról Jegesi József klubkönyvtár vezető tartott előadást. Október 11-én Benkő Károly, a Fejér megyei Hirlap főszerkesztője volt a klub vendége. Erre az ankétra a falu vezetőit is meghívtuk, és felnőttek is résztvettek szép számban. Október 25-én a mezőfalvi klub fiataljaival ismerkedtek a sárosdiak. November 1-én rejtvenyműsor szerepelt programmunkon. Egy másik alkalommal a Landler Jenő Gimnázium 42 falukutató fiatalját hívtuk meg délutáni foglalkozásunkra. November 15-én játékos zenés klubest, rejtvény, társasjáték, TV film közös megtekintése. November 29-én a mezőfalvi KISZ klubba látogattunk. December 8-án Garbacz László tanácselnök és Varga István párttitkár, mint szemtanuk emlékeztek a napra, amikor az első szovjet katona a község területére lépett.

Amint a fentiekből kitűnik, gyakran hívunk meg körünkbe illusztris vendégeket is. Ilyen volt például a Klub fiataljainak találkozása Áron Nagy Lajos Munkácsy-díjas festőművésszel, és ide sorolnám az évről-évre sorra kerülő író - olvasó találkozókat is. Klubunk barátságot tart fenn a szomszéd község fiataljaival; voltunk Hantoson, Seregélyesen, legutoljára Mezőfalván - a két utóbbi látogatásra autóbusszal utaztunk; a viszontlátogatók ugyancsak körülbelül annyian érkeztek. Ezeknek az utazásoknak igen nagy a népszerűsége, jól összekovácsolja a kollektívát. Kialakult gyakorlat szerint inkább a fogadó község klubja ad műsort, illetve kapcsolja be a vendégeket saját programjába, de Hantoson és Mezőfalván szerepeltünk is.

Az író - olvasó találkozók nem az egyedüliek, szinte minden rendezvényünknek van könyvtári célokat szolgáló mozzanata is. Minden esetben foglalkozunk irodalommal, ha csak kérdezz-felelek játék keretében is, melynek győzteseit különböző édeségekkel díjazzuk. A játékok elevenek,

a versenyszellem jó, s izgalmat hoz a foglalkozásokba. Legutóbb Solohov: Csendes Don-ját dolgoztuk fel így, a fiatalok nagyon élvezték. A kézikönyv-használati játékok is igen népszerűek. A kérdéseket úgy állítjuk össze, hogy ne csak a magasabb szinten képzettek szerepeljenek eredményesen, hanem mindenkinek lehessen sikerélménye. Ez nagyon fontos a játékkedv, a további szereplések ösztönzése érdekében.

Az eddigiekből is megállapítható, hogy a fiatalok aktívak, és kezdeményezéseiknek mindig teret is biztosítunk. Negyedévenként ez természetesen is érvényesül: programjainkat közösen alakítjuk ki, de - amint már említettem - teljesen önállóan is szerepelnek, a sajátmaguk által összeállított műsorokkal. Ilyen például az elég gyakran sorra kerülő irodalmi totó. Ezek, de más rendezvényeink is mindig alkalmazkodnak a napi eseményekhez, évfordulókhöz, és mondanom sem kell, hogy nem egyedül az irodalmi ismeretterjesztés a céljuk.

A KISZ Könyvbarát Klub működése a klubkönyvtáron belül lemérhetően jelentkezik - mégpedig az olvasási igény változásában. Ez azt jelenti, hogy ma már a komolyabb, tartalmasabb könyvek olvasása is általánossá lett a fiatalok körében, és talán többet is olvasnak mint azelőtt. Hogy a fiatalok valóban olvassanak - és pedig nem is akármilyen irodalmat, - nem jelent külön gondot sem a klubvezetőségnek, sem a könyvtárosnak. A klubtagság két legfontosabb feltétele ugyanis, hogy az újonnan belépő személy KISZ tag legyen valahol és beiratkozott olvasója is a könyvtárnak. De rendezvényeinken sem állná a helyét az a fiatal, aki nem olvas, és ezen belül is nem veszi figyelembe a programjainkon felmerülő követelményeket. A klubtagok közül talán egyet vagy kettőt tudnék említeni, aki tőlünk még nem vitt könyvet.

A klubkönyvtárban sokan megfordulnak. Természetes, hogy a fiatalok sem mind olvasás céljából jönnek. Van szórakozási, játék-lehetőség itt bőven. De én behívom őket a könyvtárba is, és felhívom a figyelmüket a jó könyvekre. Addig beszélgetünk - akár a ping-pong asztalnál, akár a polcok között -, míg valamilyen valóban szükségeset nem találnak. Mert meggyőződésem, hogy valamilyen könyv vagy valamilyen téma mindenkit érdekel, és az a legfontosabb, hogy mindenkinél eljussunk ember és könyv első, sorsdöntően fontos találkozásáig.

A fiatalabb korosztályok klubszerű foglalkoztatását is megoldottuk. Három éve alakult - kísérleti jelleggel csak egy VIII. osztállyal - az Ifju Könyvbarátok Klubja. Azóta létszámuk megkétszereződött, és foglalkozásaik is differenciáltabbakká, tartalmasabbakká váltak. Megalakítását - az általános nevelési célokon túl - más is sürgette. Észrevettem, hogy a nyolcadikosok többsége az általános iskola befejezése után a könyvtárból is elmaradt. Ezt kellett - és három év alatt sikerült is - megakadályoznunk. Programjaik középpontjában a tananyaggal kapcsolatos kérdések állnak. A foglalkozások, játékos formájuk révén a gyermekek közt nagyon népszerűek, el nem mulasztanának közülük egyet sem. - E kisklubnak más célja is van: új tagok nevelése a KISZ Könyvbarát Klub számára. A gyermekek így ideszoknak, megkedvelik a klubéletet. Amikor pedig az Ifju Könyvbarát Klub tagjai elvégezték a VIII. általánost, beiratkozhatnak a "nagyok" közé. Erre azért is szükség van, mert a KISZ Könyvbarát Klub tagságában még - eddig ki nem vizsgált ere-

detü - elég jelentős fluktuáció tapasztalható: egy év alatt kicserélődik a tagság közel 50 %-a.

Hét éve vagyok könyvtáros Sárosdon. Hogy kedvvel dolgozom, talán azért is van, mert egy kicsit én is magaménak érzem ezt a szép klubkönyvtárat. Csak örülhetek, hogy az eredményekhez én is hozzájárultam: amikor átvettem a könyvtár vezetését, mindössze 266 olvasó volt itt, ma pedig 692, a lakosságnak több mint 20 %-a. Gondolom, valamit ez is segített az új intézmény kialakításában. A lakosság minden rétegét képviseli ez az olvasótábor, mégpedig fejlődésük, kulturálódásuk látható jeleivel együtt. Ma már cigányolvasóink is visszahozzák határidőre a könyveket, sőt vigyáznak rájuk.

A fentebb elmondottak sokak számára talán szükségessé teszik, hogy munkámmal kapcsolatban még egy valamire kitérjek. A klubkönyvtár könyvtárosa, úgy érzem, nem lehet "csak" könyvtáros, nem elégedhet meg csupán a szűk értelemben vett könyvtárosi teendők ellátásával. Aki ilyen helyen dolgozik és valamire való ambícióval, meg sem tudja állni, hogy a népművelés egyéb formáiba valahol és valamilyen módon be ne kapcsolódjék. Jobban mondva, ez nem is a szándékom, az akaráson vagy nem akaráson mulik - egyszerűen nem is dolgozhat jól a könyvtáros egy ilyen helyen, ha nem él az adott lehetőségek szélesebb körű alkalmazásával. Másrészt, a népművelési munka elképzelhetetlen könyvtáros nélkül; ez a kettő szorosan összefügg egymással. A feladatokat pedig aszerint kell megosztani, hogy ki mit tud jól elvégezni, mit vállalhat.

S végezetül, ha tanácsolhatnék másoknak valamit, az csak egy lehet: a könyvtárosok, ahol csak tehetik, ne mondjanak le a fiatalokkal való klubszerű foglalkozásokról. Munkájuk eredményességét növelik ezzel a tevékenységgel.

A KÖZSÉGI KÖNYVTÁR ÉS A KISZ SZERVEZET EGYÜTTMŰKÖDÉSE
PUSZTASZABOLCSON

Több mint egy éve dolgozom Pusztaszabolcson, mint községi könyvtáros és népművelési ügyvezető. Ez idő alatt belekóstolhattam e munka örömeibe és gondjaiba egyaránt. Talán fölösleges is említenem, hogy "nagy" elképzéléseimet idáig nem tudtam megvalósítani.

A községnek közel 6000 lakosa van, a lakosság 15-20 %-a jár be a környező városokba dolgozni. A faluban a községi könyvtáron kívül egy vasutas könyvtár is működik. A községinek két fiókkönyvtár segít az olvasók ellátásában. Az olvasók száma jelenleg 851, amely a község lélekszámát tekintve, jónak mondható. Különösképpen akkor, ha figyelembe vesszük, hogy a MÁV könyvtárából és az iskolai könyvtárból is sokan kölcsönöznek, de gyakran megtalálhatók az üzemi könyvtárak könyvei is a bejáró dolgozóknál.

Azt, hogy komoly gondot okoz a községi könyvtárban a könyvek elhelyezése, itt éppen csak meg kívánom említeni. A jelenlegi helyiségünk ugyanis e célra már nem alkalmas; olyan helyzet elé állít, hogy a könyvállományt bővíteni szinte nem tudom. A könyvtárban elsősorban csak ifjúsági rendezvényeket tarthatunk, ezek közül is csak az alsóbb korosztályoknak. Ugy érzem, az ő körükben, a gyermekfoglalkozások terén végeztem eddig a legeredményesebb munkát. A mesedélutánok, filmvetítések, a vidám, játékos formák, beszélgetések során sok gyermek a könyvtárban találta meg szabadidejének legkedvesebb eltöltését, érdeklődési körének megfelelően. Talán ez volt az, ami lelkesített, erőt adott a KISZ korosztályu fiatalok összefogásában, rendszeres foglalkoztatásában a ki-tartó munkához.

Bevallom, ez az eddigiéknél nehezebb diónak bizonyult. Az, hogy egyidős vagyok velük, nemcsak előnyökkel, hanem az ismert hátrányokkal is járhatott volna, mivel kezdetben tapasztalatokkal sem rendelkezhettem. De a kedvező tényező, hogy itt születtem a községben, velük együtt nőttek fel, és sok fiataalt így már az indulásnál személyesen ismertem, szerencsés irányban hatott.

El kell mondanom, hogy a szükségleteknek megfelelő kulturális munka kialakítását községünkben egyelőre objektív nehézségek akadályozzák; nincs művelődési házunk. Az egyetlen rendelkezésre álló terem, amelyet a fiatalok humorosan csak "kultur-hodálynak" neveznek, a legcsekélyebb igényeket is alig-alig elégítheti ki. Sajnos, jelenleg a filmvetítés is szünetel. A régi mozit ugyanis, amely a falu szégyene volt és teljesen alkalmatlanná vált erre a célra, bezárták. A fiatalság különböző

fórumokon sorozatosan szóvá is teszi, hogy még az ilyen, legalapvetőbb szórakozási lehetősége sincs meg helyben, mint a mozilátogatás. Részben e körülményektől is indítva, a községben élő fiatalság többsége a környező városokban keresi meg a művelődés, illetve inkább csak a szórakozás lehetőségeit.

Községünkben hat KISZ alapszervezet működik. Elmondhatom, hogy a könyvtár és az alapszervezetek között jó és egyre javuló kapcsolat alakult ki. Magam is tagja vagyok mint kultúros a községi eszecsvezetőségnek. Így kötelességemnek érzem, hogy a kulturális munka a lehetőségekhez mérten minél magasabb színvonalon és a könyvtárral, az olvasással minél szorosabb kapcsolatban valósuljon meg.

Legszorosabb a kapcsolatunk a községi Ifjusági Klub KISZ alapszervezetével. Az Ifjusági Klub résztvesz az "Olvasó Ifjuságért" mozgalomban. Alapszervezeti felelősöket választottak, akik az olvasni vágyó fiatalokat a könyvtárba irányítják. Máris nagy népszerűségnek örvend a "Játék és vallomás" olvasónapló-pályázat. Magam is örömmel fogadtam ennek az ujszerű formának a megjelenését, és elképzeléseimet be is igazolta: az olvasónapló a könyvtár és az ifjusági szervezet együttműködésének jó gyakorlati eszközévé vált. Az olvasónapló ma könyvnek és könyvtárnak legjobb propagálója a fiatalok körében, Pustaszabolcson. A mozgalom megindulása óta emelkedett a könyvtári olvasó fiatalok száma, de ez még nem minden. Sokan jönnek a könyvtárba a pályázattal kapcsolatos információk beszerzéséért, s előbb vagy utóbb olvasókká lesznek ők is.

A fiatalok szervezeti és kulturális életének nálunk kialakult egysége általam máshol nem tapasztalt helyzeteket produkál. Így például már sok fiatallal bővült az Ifjusági Klub, illetőleg a KISZ alapszervezet - az illető könyvtári tagsága által. A szervezeti élet, a művelődés, az olvasás, a szórakozás különböző formái, egyszóval a fiatalok szabadidejének egész tevékenységi köre ugyanis elválaszthatatlan egységben jelenik meg nálunk. Az a fiatal, aki csak egy ponton kapcsolódik be - mint könyvtári olvasó, klublátogató, vagy mint KISZ tag - az életünkbe, bizonyos, hogy egy idő eltelte után mindegyik terület tevékenységében résztvesz. Persze, a könyvtárba jövő fiatalok figyelmét mindig felhívtam az érdekesebb programokra, akárhol is kerültek lebonyolításra. Voltak, akik eleinte csak a táncos összejövetelekre jöttek el, - ma már döntő többségük aktívan vesz részt a KISZ munkában is. Különösen a könyvankétok, filmviták, irodalmi témájú szellemi vetélkedőink segítettek érdeklődésük megnyerésében, illetve arattak nagy sikereket.

Mint népművelési ügyvezető, a klubban szerveztem a vetélkedőket, mint könyvtáros, pedig könyv- és sajtóanyaggal segítettem a résztvevőknek a felkészülésben. (A "Rohanunk a forradalomba" című vetélkedőn például így szerepelhetett tőlünk öt fiatal.) Könyvkiállításaimmal igyekszem követni nemcsak az évfordulókat, hanem a napi eseményeket is. Öröm volt számomra, hogy ezek eddig általában nagy érdeklődéssel találkoztak, s nem egy fiatalt készítettek a témák elmélyültebb tanulmányozására.

Ami eredményt értünk el - a körülményeinket tekintve talán nem is keveset - az csak részben lehet a könyvtáros, a népművelési ügyvezető érdeme, sokkal inkább a fiatalok érdeklődésének, aktív részvételének, lelkes, szervező tevékenységének tulajdonítható. Magam minden lehetőséget megragadok, hogy Ifjusági Szövetségünk és könyvtár kialakult kapcsolatai tovább erősödjenek és komoly tartalommal telítődjenek. Eddig csak megindultunk a helyes uton - a munka dandárja, úgy érzem, még hátra van.

Ercsi Fejér megye nagyközségei közé tartozik, közel Budapesthez. A rendezvények előkészítése fokozott gondot, körültekintést igényel, ha jó eredményt is várunk. Évente két író-olvasó találkozót rendezünk átlagosan.

Nem új dologra vállalkoztam az Ünnepi Könyvhét megnyitásának előkészítésekor, s mégis "féltem". Sánta Ferenc írot kaptuk. Napokig törtük a fejünket a művelődési ház igazgatójával, hol is kezdjük el a szervezést. Sánta Ferencet személyesen még nem isemrtük. A művelődési ház igazgatója vállalta a plakátok elkészíttetését, s még a szóbeli meghívásokat. Én az iskolában kezdtem el a figyelem felkeltését. Tudtam, hogy az egyik magyar szakos tanárnő, aki a nyáron államvizsgázik, Sánta Ferencről írta a szakdolgozatát. Őt kerestem meg, és komoly segítőtársra találtam benne.

Először az osztályfőnöki órákon, később a magyar órák egy részén komoly beszélgetési téma lett a mai magyar irodalom, köztük Sánta Ferenc művei. Róla, mint magánemberről nagyon keveset tudtunk, megpróbáltuk a műveiből megismerni. Először felolvasással, megbeszéléssel. Azután észrevettük, hogy a gyerekek, akik az említett magyar szakos tanárnő, Schillinger Attiláné osztályából valók, több irányból érdeklődnek az író művei iránt: önként olvassák a könyveit, s amit nem értettek meg, azt közös megbeszéléssel kívánták tisztázni. Volt olyan kislány, aki Az áruló című könyvet kétszer olvasta el, mire úgy érezte, most már érti. A könyvtárban nem maradt polcon Sánta Ferencről könyv. Az elbeszéléskötetet egy gyermek kikölcsönözte, s ötven-hatan összeültek, hangos felolvasást tartottak, hogy a nálunk található műveket mindegyikük megismerje. Tizenhat ilyen fiatal készült az író-olvasó találkozóra. Az írásbeli meghívókat én postáztam, számszerint hetvenet. Meghívtuk az értelmiségi klub tagjait is. Akivel csak találkoztam, kértem, jöjjön el. Egyszóval nagy volt az izgalom, mire elérkezett a várva-várt nap. Már a hirdetés kezdés előtt fél órával a kisebbek uttörő egyenruhában, a nagyobbak is ünnepélyesen, izgatottan várták azt az embert, akivel gondolatban már oly sokat beszélgettek.

Sánta Ferenc szinte első látásra megérezte, hogy akik összejöttünk, valóban érdeklődünk a művei iránt. Sajnos, a felnőtt meghívottaknak csak egy hányada jött el, a fiatalok viszont érdeklődésükkel, aktivitásukkal pótolták a távolmaradottakat.

Megkérdeztük az írot, hozzájárul-e, hogy a találkozóról hangfelvétel készítsünk. Örömmel adta beleegyezését Sánta Ferenc, s így most egy kedves hang, izgalmas író-olvasó találkozót tudunk felidézni, ha kedvünk van hozzá. Másfél órán át váltották egymást a kérdések és a feleletek. Miért történt így, és nem másképp, a cselekmény bonyolítása hogyan szolgálja az írói mondanivalót? A művek ismerete, tényleges olvasása tehát nem maradt titok. Az író úgy nyilatkozott, hogy boldog, ha ilyen lelkes és értő ifjúsággal találkozhat, elbeszélgethet. Sok-sok könyvtárosnak kívánok ilyen jó író-olvasó találkozót.

AZ ÉPÍTŐK PINTÉR KÁROLY MŰVELŐDÉSI HÁZ
HIRLAPOLVASÓJA ÉS RENDEZVÉNYEI

Napjaink minden jelenségét befolyásolja korunk rohanó életritmus. A tudomány, a társadalom és maga az ember soha akkorát nem változott, mint századunkban, és különösen az utóbbi évtizedekben. Ez az óriási változás az ismeretek és információk olyan mérvű halmozódásához vezetett, melyek rendszerezése, gyors eljuttatása az emberekhez, az állandó szinkron fenntartása ember és ismeret között egyre nagyobb problémát jelent.

Sajátos intézmények alakultak ezeknek az ismereteknek rendszerezésére, tárolására és az emberek közvetlen tájékoztatására. Az utóbbi intézményfajta-hoz tartozik a hirlapolvasó is. Rendeltetése tehát az ismeretek gyors továbbítása a periodikák által, az emberek szak- és egyébirányú tájékoztatása. Látogatói a legkülönbözőbb érdeklődésűek, a legkülönbözőbb előképzettségűek. Éppen az a sajátossága teszi lehetővé, hogy a gyors, friss ismeretek átadására ne csak a periodikákat használja fel, hanem a népművelés egyéb eszközeit, így az előadásokat, a kiállításokat stb.

Hirlapolvasónk az Építők Művelődési Házában működik, több mint kétszáz periodikával és 5 000 db könyvvel. A helyiség, ahol 1964-ben az országban másodikként megnyílt a hirlapolvasó, azelőtt kártyázgató és iszogató "nyugdíjasok klubja" volt. Komoly anyagi befektetéssel, mintegy 200 000 forint költséggel sikerült kialakítani a hirlapolvasó két helyiségét. Majd újabban, az egész házat érintő átalakítás során, lényegében három helyiséget kaptunk; egy előteret, egy lapozgatót, ahol a szépirodalom és a hosszabb tanulmányozást nem igénylő napi- és hetilapok találhatóak és egy kisebb, körülbelül 50 négyzetméter alapterületű belső helyiséget, itt a kézikönyvtár, a szakirodalom és az elmélyültebb tanulmányozást igénylő periodikák kaptak elhelyezést.

A rendezvényeket a nagyteremben, az ugynevezett "lapozgatóban" tartjuk, nemcsak író - olvasó találkozót, folyóirat és hirlapestet, hanem egyéb, az ismeretterjesztés tárgykörébe tartozó előadásokat is. Erre a megoldásra először a szükség vitt rá bennünket, mert az általános felújítás előtt ez volt az egyetlen kellemes hangulatu, barátságos, helyiség, amely kulturális jellegű akciók lebonyolítására alkalmas volt. Ennek persze volt jó és rossz oldala is. Jó oldala volt az, hogy olyan emberek is bejöttek a hirlapolvasóba, akik egyébként a periodikák vagy könyvek miatt nem jöttek volna be. A közönség annyira ideszokott, hogy ma, amikor már lehetőségünk van arra, hogy más helyiségekben tartsunk meg bizonyos rendezvényeket, a hallgatóság akkor is itt gyülekezik, ha csak nyomatékosan fel nem hívjuk figyelmüket a helyiségváltásra.

Ebben az időszakban, tehát 1964-65 és 66-ban volt KISZ Akadémia, Építőművészet, Színházesztétika, Filmesztétika, Országok - emberek címmel, a Magyarországra akkreditált követségekkel sorozat, pszichológiai előadássorozat és így tovább. Sokszor hetenként két alkalommal is volt rendezvényünk, ami odavezetett, hogy a hivatalos nyitvatartási időt nem tudtuk betartani, így a már ideszokott olvasóközönséget zavartuk, ez pedig a kezdeti nagy látogatottságra kedvezőtlenül hatott vissza. A Művelődési Ház igazgatójával sikerült aztán egy optimális megállapodást létrehozni. Rendezvényeket továbbra is tartunk, mert meggyőződésünk, hogy kellenek és hasznosak, de a nyitvatartási időt a legmesszebbmenőkig tiszteletben tartjuk. Hetenként erre két alkalommal kerül sor, hétfőn, amikor a hirlapolvasóban szünnap van, és csütörtökön, amikor 18 óráig vagyunk nyitva.

Az 1969-70-es évad programját már ezek figyelembevételével készítettük el. Havonta általában egy-két rendezvényünk van, 1968-69-ben és 1969-70-ben - októbertől áprilisig - 11 rendezvényünk volt, illetve lesz. Az 1969-70-es évad programjában eddig Poszler György esztéta előadássorozata, Pálffy József Magyarország estje szerepelt, a közeljövőben kerül sor Boros Attila spirituálé estjére, Kortárs est keretében Simon István és Fábíán Gyula "vendégszereplésére", majd márciusban Gecse Gusztáv valláskritikai-vallástörténeti előadásaira.

Éppen ezek a változatos műfajú és témájú rendezvények adnak lehetőséget arra, hogy a legkülönbözőbb érdeklődésű embereket "becsalogassuk" a hirlapolvasóba. Örvendetes tény, hogy a közönségből mindig akad egy-két új arc, akiket mint a hirlapolvasó állandó látogatóit látunk viszont. Az is igaz, hogy a különböző estjeink vendégeinek "napját" egy törzsközönség adja, akik között nagyon sok a házban működő Ifjúsági Klub tagja.

A jövőben is, mint ahogy eddig is, programunkat a Művelődési Házéval egyeztetve, annak részeként dolgozzuk ki. Terveink között szerepel a tiszta profilu hirlapolvasó kialakítása, tehát a jelenlegi kettőség megszüntetése. Ennek érdekében növelnénk a kézikönyvtári anyagot, még több periodikát rendelnénk, de ez azt vonná maga után, hogy a jelenlegi berendezésen és elrendezésen is változtatni kellene. A jelenlegi előtérben kis fotelek, asztalok kapnának helyet, sok zöld növény, duplum példányban napilapok és képeslapok. Ez lenne a dohányzó. Itt tartanánk különböző kiállításokat, kapcsolva esetleg az egyes előadásokhoz is. A nagyterem lenne a lapozgató, böngésző rész, szintén kis asztalokkal és fotelokkal. A belső helyiség lenne a hagyományos olvasóterem; kézi könyvtárral és az elmélyültebb tanulmányozást igénylő folyóiratokkal, magas írópadokkal, asztali lámpákkal. Itt tudniillik, most a megvilágítás nem megfelelő. Az egész hirlapolvasóban problémát jelent a fűtés, melynek megoldása egyre sürgetőbb. Sajnos, nem rajtunk múlik, hogy ezen eddig is nem változtattunk.

Ezek a belső elrendezést érintő tervek. A tartalmi munka színvonalát is szeretnénk tovább emelni. A jövőben még szorosabbra fűzni, ha lehet, a Művelődési Ház és a hirlapolvasó együttműködését, és még többet vállalni a házon belül folyó népművelési munkából.

IRODALMI, MŰVÉSZETI ISMERETTERJESZTÉS ÉS A KÖNYVTÁRI OLVASÁS

A GÁRDONYI GÉZA MŰVELŐDÉSI HÁZ "KUKKANTÓ" KLUBJÁBAN

Már évek óta az oktatás egyik központi kérdése a fizikai dolgozók gyermekeinek segítése, támogatása, mind az általános, mind a középiskolában. Ebbe a munkába kapcsolódtunk be októbertől általános iskolásokból szervezett klub létrehozásával. A klub programjait a Művelődési Ház és az azon belül működő könyvtár munkájához kapcsoltuk. Megindulása előtt kérdőíves felmérést készítettünk - ennek részeredményei adják a cikk alapját.

A klub a fizikai dolgozók Táncsics Mihály Általános Iskolába járó VII-VIII. osztályos gyermekeit fogja össze. A szervezés egyetlen szempontja az volt, hogy a 3,5-es átlagon felüli előmenetelű gyermekek legyenek a tevékenységben, akik az általános iskola befejezése után tovább akarnak tanulni. Így a klub 40 fővel indult. Munkánk fő célkitűzése, hogy ezeknek a fiataloknak a humán tárgyak területéről olyan többlet-ismeretanyagot adjunk, melynek csirái ugyan léteznek a tantervben, de sem idő, sem lehetőség nincs az iskola keretein belül, hogy mindez ilyen formában, ilyen megközelítéssel, sőt ilyen fokon tárgyalják. Azt akartuk, hogy magvakat hintsünk el ezekben az - újra most legérzékenyebb - gyermekekben, melyek kiindulási alapot adnak következő tanulmányaikhoz és önművelésükhöz, valamint lehetőséget és segítséget nyújtunk a majdani pályaválasztáshoz, esetleg hobby kialakításához is.

Ugy érezzük, ez a 12-14 éves kor a legalkalmasabb arra, hogy beavatkozzunk a gyermekek érdeklődésének irányításába. Ezek a tanulók most minden iránt érdeklődnek, amit megmutatnak, feltárnak nekik. Már meghatározott érdeklődési területük van, sőt alig akadt egy-kettő, akinek ne lenne hobbyja. - A felmérés alapján a 40 fiatal közül 5 nem talált még olyan elfoglaltságot magának, amire a hobby kifejezés rá illene. Bélyegget, szalvétát, címkéket, kedvenceik képeit, naptárt stb. gyűjtögetnek, ezeket rendszerezik, precízen őrzik és büszkén mutogatják egymásnak. Többen barkácsolnak, fényképeznek, ami már egy fokkal magasabb igényű tevékenység, mert a manuális ügyességhez ezeknél már szellemi igénybevétel is párosul, - a gyermek ujrateremti önmagát. Ez a "mindent-gyűjtés" ennek a fejlődési kornak velejárója. Sőt velejárója az is, hogy a felmérés során egyetlen egy gyermek sem akadt, aki ne olvasson (más kérdés, hogy mit olvas), aki ha nem is rendszeresen, de ne nézne televíziót, ne járna moziba. Arra a kérdésre, hogy "szabadidőben mit csinálsz?", szinte kivétel nélkül sorolták az olvasást és a tv-nézést.

A művelődés csirái, igényei párosulnak a technikai anyagi lehetőségekkel. A családi otthon és az iskola ma már általában biztosítja eze-

ket. Részben a helyes irányítás is biztosított, akár a családi, akár az iskolai közösséget vizsgáljuk. De csak részben. A hatás egyénenként más-más erősségű és minőségű - ugyszintén a befogadás is. A népművelés hivatott pótolni azt a hiányt, amit - mindegy, milyen okból - egyik vagy másik közösség nem tud biztosítani. Azt ugyanis, hogy a mi esetünkben ez a 40 gyermek mit és hogyan olvas, mit és milyen szemmel néz a filmszínházakban, mivel tölti szabadidejét, illetve, hogy eljusson a színházba, a kiállításokra, megismerje népének történelmét, hagyományait, helyesen értékelje önmagát és társait - a népművelésnek kell kezdeményezően kézből tartania.

Ha az iskola és a népművelés eszközeit összevetjük, részben kitűnik a népművelés bekapcsolódásának fontossága. Az iskola eszközei, tananyaga kötött, megszabott keretekben mozognak. A tantervet túllépni, az ott meghatározott eszközöket mással helyettesíteni, ennek egységéből eredően nem nagyon lehet. A gyermek egy eléggé zárt egységben, rendszerben él, gondolkodik és nyilatkozik. Munkáját, megnyilvánulásait osztályzatokban mérik. A nyolc év keretei, melyek között szellemi fejlődésének alapjai kialakulnak, bizonyos tekintetben merevek. Az iskola mint objektum, nem tudja jelenleg biztosítani az önkítérésnek a szabadabb, játékosabb formáit.

A népművelés viszont a maga módszereivel, formáival közelebb tudja hozni ugyanazt az ismeretanyagot a gyermekekhez. Tatay Sándor író látogatása többet jelentett nekik, mintha a Puskák és galambok című regényt kétszer annyi ideig tárgyalják az órán, mint amennyit az előírás szán rá. E program tartalma tehát lehetett volna egy magyar óráé is, mégis többet kapott tőle a gyermek így, mint annak idején az iskolában. Szemben ült vele az író; eloszlott egy feltételezhető "mitosz", amit a gyermek a nagy emberekhez kapcsol; beszélt hozzá, nemcsak könyvről, de a regénykrás műhelytitkairól is, közvetlen hangon mesélt a multról, saját életéről. És ami a legfontosabb, nem kritizálta a hozzá intézett kérdéseket. Akár okos, akár butácskább, kérdést kapott, válaszával méltatta valamennyit. "Felnőttként" kezelve a még valóságban gyermekeket, azonos értékrendet állított fel közöttük. Önbizalmat adott a félénknek, biztatta a bátrabbat. Kérdéseire vagy válaszára a gyermek nem kapott érdemjegyet, a közösség és önmaga értékelt. - Ez csak egyetlen példa a már megvalósított programok közül, de analizálva a többit is, szembe-tűnik a különbség, amely a nevelés e két rendszere között fennáll.

Nem szándékozom ezzel az iskolai oktatás szerepét háttérbe szorítani, és mindenáron a népművelés előnyeit, hasznosságát hangsúlyozni. Természetesen mindkettőre szükség van, egyforma hangsúllyal, egymást kiegészítve - a népművelésnek az iskolára kell épülnie, de hiszen ezt sokan megirták már. Ha a családot vizsgáljuk, ezeknél a gyermekeknél főbbnyire az általános iskola szintjén megragadt intelligenciájú szülőkkel kell számolni. A szülők sokszor jóindulatuk és gondoskodásuk ellenére sem tudnak és érnek rá gyermekük intellektuális nevelésével törődni.

Az a legminimálisabb, hogy könyvet vásároljanak a gyermeknek. Ezt meg is teszi szinte valamennyi szülő - bár a választás és a mennyiség nem mindig a legsikeresebb, illetve elegendő. Televíziót vesz, moziba

engedi - de azt már ritkán ellenőrzi, hogy mit néz meg. A felmérés érdekes észrevétele, hogy a 40 gyermek közül 10 nem volt még színházban (ebbe értendők a Vörösmarty és más város színházai is); a többiek általában egy alkalommal, esetleg kétszer. A látott darabok főleg a szülők érdeklődési köréhez kapcsolódnak, melyekre magukkal vitték a gyermeket is. Tehát a gyermek a korosztályának megfelelő filmet, színházi előadást a szülői előrelátás, hozzáértés és tudatos irányítás hátteres gondolatával nagyon ritkán lát és hall. Így művelődése véletlenszerű, esetleges.

Kiállításokon, muzeumban minden tanuló egy-két alkalommal volt, amikor az osztály közösen tekintette meg ezeket. Szülővel, tehát a kötelező látogatásokon kívül nagyon kevés gyermek jutott el a képtárakig. (Tíz tanuló többnyire az elmúlt évben megrendezett vadászati valamint konzerv kiállítást nézte meg, és mindössze 1 tekintette meg a Csók István Képtár "Festett táblák..." anyagát.) Nem szükséges bővebben fejtegetni és bizonygatni a különbségeket, hiányosságokat.

Amikor a népművelés felismeri a szükségleteket és bekapcsolódik a munkába, tisztában van azzal, hogy a hiányoknak csak egy nagyon kicsi hányadát tudja pótolni. Klubunk munkatervében kizárólag humán ismeretanyag szerepel. Az iskola igazgatójával beszélgetve, ezen a területen éreztük ugyanis a legnagyobb hiányt. Reál-szakkörök és nyelvkörök szép számmal foglalkoztatják ott a gyermekeket. Megállapodásunk tehát a művészetek megismertetését tűzte célul a klub elé.

Fontosnak tartottuk, hogy a gyermekeknek is vonzó szervezeti formát építsünk ki. Minden Kukkantó-tag klubigazolványt kapott. Öttagu vezetőség segíti a klubvezetők munkáját. Kukkantó híradsót szerkesztenek, naplót vezetnek a gyermekek. Emblémát is készítettünk a klubnak. Mielőtt a programsorozatot beindítottuk, a programmal és az érdeklődési körökkel kapcsolatos kérdőívekre válaszoltak a gyermekek. Ez a már kialakított témák jobb megértéséhez, a szükséges szemléltetéshez és a gyermekek felkészültségének megismeréséhez nagy segítséget nyújtott.

Programjainkat kéthetenként csütörtökön tartjuk, egy órás időtartammal. Az irodalmi témájú beszélgetéseket (író - olvasó találkozók, irodalmi szinpadi műsor) a könyvtár helyiségében rendezzük. Ezzel kétős elképzelésünk valósult meg: megfelelőbb környezetet nem is találhattunk volna ezekhez a programokhoz. A könyvek, a könyvtár hangulata a rendezvényeket sikeresebbé teszi, meghitt légkört ad. A gyermek akaratlanul böngész, olvasgat a várakozási időben. Itt alkalmunk nyílik minden esetben könyvkiállítást is készíteni, ami elérhető, megtekinthető és kölcsönözhető. A könyvtáros a program befejezése után kölcsönöz a gyermekeknek. Így azok a klubtagok, akik még nem olvasnak, vagy nem tagjai a könyvtárunknak, egymás után iratkoznak be hozzánk. Az egyéb témájú programokat a klubhelyiségben rendezzük. Ezek szervezését a vezetőség tagjai segítik, de jó szolgálatot nyújt még az iskolában elhelyezett Híradsó is.

Programjaink a következők voltak. Vendégül láttuk Janikovszky Éva írónőt, a Móra Ferenc Ifjúsági Könyvkiadó főszerkesztőjét és Tatay Sándor író. Képzőművészeti rendezvényeink közül az elsőben Kovalovszky Márta művészettörténész, az István Király Múzeum munkatársa arról be-

szélt, mivel és hogyan dolgozott az egyes korok festője és szobrásza. Epidiaszkópos vetítéssel mutatta be a különböző technikákkal készült alkotásokat, kiemelve jellegzetességüket. Több alkalommal a gyermekek felismerték, mit ábrázol a festmény - a történelmi és rajzismeretek itt hasznossá váltak. Eddig ez a három program zajlott le.

A következőben a képzőművészeti téma folytatásaként "fejest ugrunk" a modern képzőművészeti alkotások világába. A művészettörténeti ismeretetés mellőzésével a gyermeket az alkotás elé állítjuk. A belemagyarázásoktól még "fertőzetlen", naiv szemlélő önmaga "tisztá" véleményével, érzéseivel nézze, gondolja, érezze a képet. Ahol szükséges helyreigazítani, segíteni, jelen van a szakember. Ez a muzeum részéről is az első ilyenfajta próbálkozás, - tárlatot ilyen fiatal közönségnek még nem vezettek.

Terveinkben szerepel még a magyar irodalom iskolai tananyagához kapcsolva "Fejér megye népszokásai és a magyar népköltészet, népzene" alapfoku ismertetése, melyet Pesovár Ferenc néprajzkutató vezet majd. A film értő szemmel nézését szeretnénk segíteni egy beszélgetéssel, kisfilm bemutatásával. Homoki Nagy István filmrendezőt hívjuk meg találkozóra, előtte valamelyik filmjét közösen megtekintjük. A Vörösmarty Színház gyermek-előadásait, valamint a filmszínházak korhatár szerint nekik javasolt műsorait szintén közösen látogatjuk. (Sajnos, a színház és a mozi a 13-14 évesek számára nagyon kevés programot ígér.)

Január és június hónapban az eddig elhangzott anyagból vetélkednek a klub tagjai, a legjobbakat könyvjutalomban részesítjük. Ez klubunk munkatervének vázlata, ezeket szeretnénk megvalósítani.

Az eddigi rendezvények kevésnek bizonyulnak ahhoz, hogy általános vagy részleges véleményt leszűrhessünk eredményességükről vagy sikerességükről - legfőképpen a hatásukról. Legjobb kritikussaink a résztvevők, a klub tagjai. A gyermek jó vagy rossz véleményét nem titkolja el, még nem elég "felnőtt" ahhoz, hogy illendőségből végigüljön egy számára érdektelen előadást. Ahogy figyeltem az arcokat, a reagálásokat, érdeklődést tapasztaltam. Az iskolában másnap elterjedt a programok hire.

Csak az egész év tapasztalatait összegyűjtve, átgondolva, összegezve lehet a sorozat hatását lemérni. De az eddigi aktivitásuk, részvételük, a könyvtári tagok növekvő száma arra enged következtetni, hogy a fentebb vázolt elképzelések, illetve valóra váltásuk hasznosnak bizonyulnak, a munkát folytatni kell.

Nagyon fontos és jó kezdeményezése művelődéspolitikánknak a könyvtári és népművelési munka egy épületben, azonos helyen történő kimunkálása. A könyvtárból, az olvasástól elindulva tehetjük ugyanis igényesebbé, érdeklődőbbé fiataljainkat, és vezethetjük el a Művelődési Ház sokrétű programjaihoz. Ugyanakkor e programok is serkentik, készítetik a gyermekeket, hogy éljenek a művelődés leginkább permanensen ható lehetőségével, hogy rászokjanak a rendszeres olvasásra.

DUNAI VASMŰ VÖRÖSMARTY KÖNYVTÁR 1969

Uj évet, sőt új évtizedet kezdtünk 1970-ben, s az év első hónapja mindig a számvetés, az értékelés ideje. Minden könyvtárban felmerül a kérdés: előbbre jutottunk-e céljaink megvalósításában? Kik és mit olvasnak könyvtárunkban? Eredményesen foglalkoztunk-e olvasóinkkal, a módszereink, a formák jók, vagy netán elavultak? Az elemző értékelést a következő időszak feladatainak helyes meghatározása végett kell alaposan elvégeznünk.

A Dunai Vasmű Vörösmarty Könyvtárában is elkészült a számvetés: 5218 olvasónk volt 1969-ben, s ez "rekord"-nak számít, hiszen 4809 olvasónál még sohasem láttunk el többet. Bizonyára szerepe volt ebben az új könyvtárhelyiségnek, de talán az olvasókkal való foglalkozás, a könyvtár rendezvényei is hozzájárultak az olvasók számának emelkedéséhez.

A Vörösmarty Könyvtár múlt évi tevékenységéből két területet szeretnék kiemelni: az irodalmi rendezvényeinket és a szocialista brigádtagokkal való foglalkozást, 1969-ben 9 irodalmi előadást tartottunk, 229 fő részvételével. A számok is mutatják, nem törekszünk "nagy" rendezvényekre, hiszen a 25-30 fős kis találkozások oldottabbak, hangulatosabbak, egy-egy hallgatónak többet nyújtanak. Az első félév 6 előadása az egy-két évvel ezelőtt indult irodalomtörténeti sorozat befejező része

volt. 1969 őszén új sorozatot kezdtünk, a felszabadulást követő 25 év irodalmával foglalkozunk. Eddig három előadást tartott Koczás Sándor irodalomtörténész, kritikus, mégpedig a magyar próza 25 évéről és két kiemelkedő prózairónk, Németh László és Déry Tibor életművéről. Az érdekes előadáson túl a könyvtárost mindig a közönség érdekli. Nem az, hányan vannak, hanem, hogy kik hallgatják az előadást, részt vesznek-e a beszélgetésben, mi érdekli őket, olvasták-e a műveket - s a továbbiakban: olvassák-e azokat a könyveket, melyekről az előadásban hallottak. Volt-e és milyen hatással volt az irodalmi előadás az érdeklődés alakulására?

Németh Lászlóról novemberben hallottak előadást olvasóink, s azóta regényei nem találhatók polcon. De talán ennél is érdekesebb kérdés: kik látogatják rendezvényeinket? Csak a könyvtár olvasói, vagy mások is, és lesznek-e belőlük könyvtári olvasók?

Az első kérdésre igen érdekes a válasz: 16-18 éves fiatalok és 30-35 év körüli nők látogatják rendezvényeinket. A fiatalok nagyobb része középiskolás, kisebb része dolgozó és nő. Az idősebb korosztály képviselői között elvétve akad férfi, nagy részük adminisztratív munkakörben dolgozó alkalmazott és munkásnő. A rendezvényeket szinte ugyanazok látogatják; ha az első előadáson voltak

is "ismeretlen arcok", a harmadik után nagyrészüket, mint könyvtári olvasót már ismerjük.

Persze nemcsak az irodalmi előadások, beszélgetések "hozzák" az olvasókat a könyvtárba, hanem pl. az irodalmi rejtvények is. A Dunai Vasmű üzemi lapjában, az "Újst"-ben évenként egy, vagy két alkalommal indítunk rejtvény-sorozatot, általában irodalmi TOTO formájában. 1969. márciusában, amikor a Tanácsköztársaság ötvenedik évfordulójával kapcsolatos rejtvényünk "hajrá"-ja volt, kétszer annyian használták olvasótermünket, mint februárban, vagy áprilisban.

Minden évben két irodalmi estet rendezünk, neves írók, költők és előadóművészek részvételével. Irodalmi estjeinken 100-150 fő vesz részt, ezeknél azonban sokkal közvetlenebbek azok a rendezvények, melyek tulajdonképpen egyszerű beszélgetések, személyes találkozások, melyek az író, mint embert viszik közelebb az olvasóhoz, mint emberhez. (Három "kisebb" író-olvasó találkozónk is volt 1969-ben, Sánta Ferencsel, Simonyi Imrével, és Takács Imrével.)

1969-ben új módon közeledtünk a szocialista brigádok tagjaihoz. Szocialista szerződést kötünk a brigádokkal, kollektív szerződést, melyben meghatározzuk, hogy a vállalás időszakában h á n y könyvet olvasnak el. Erről brigád-értékezeseken adnak számot beszélgetések, rövid ismertetések formájában. Ezt a módszert elsősorban üzemi fiókkönyvtáraink alkalmazzák (1969-ben 63 brigád 592 tagja 6018 könyv elolvasását vállalta és teljesítette.) A központi könyvtárban pedig a szocialista brigádtagokkal kötünk szerződéseket, előre meghatározott művek elolvasására. Így tulajdonképpen kis olvasótervek készülnek, melyek összeállításánál a könyvtáros irodalmilag értékes műveket ajánlhat. (1969-ben 31 brigádtaggal kötöttünk szerződést 368 könyv elolvasására). A könyvtár az olvasókért van; jó dolog, ha sokan, vagy évről-évre többen látogatják, de nem elégedhetünk meg ennyivel. A klubszerű összejövetelek, beszélgetések, viták közelebb hozzák az olvasót az irodalomhoz, és az irodalom eszközeivel alakítják, formálják az embert.

Barts Oszkárné

Tizenegy év pusztai estéi

Amikor a megyei könyvtárak sorra kapták a minisztériumtól a művelődési autókat, jól emlékezünk rá, milyen frissen pezsdülő élet indult a városoktól távoleső településeken, az istenhátamögötti tanyákon. Ahol addig jóformán autót se láttak az emberek, egyszeribe megjelent a könyv, s a gazdasági épületek fehérre meszelt falán felvillantak a Magyar Filmhiradó és játékfilmjeink kicsit megkéssett, de annál nagyobb örömmel fogadott első képsorai. Munkásszállások ebédlőtermei, kopott kis tantermek fogadták lázas igyekezettel a régen várt vendégeket, s érkezésük nyomán boldog izgalom borzolta fel a tanyák nyugalmát. Még irodalmi estéből is jutott. Igaz, a vers áhitatába néha "beleszólt" egy-egy hazatérő jószág vagy házőrző kutya, és a férfiaknak a meleg, nyári estéken többet kellett dohányozniuk, hogy elűzzék vele a szunyoghatat, de mindenképpen ünnep volt ez, a kultura hazatalálása azokhoz, akikért teremtődött.

Akik pedig ezt a kulturát kalauzolták, sokszor dédelgetve az ölükből vitték, csendes barátságot kötöttek a pusztaiakkal. Emberi sorsok nyilatkoztak meg itt, és ismeretségek szövődtek anélkül, hogy nevek elhangzottak volna. Az emlékezet ugysem ezeket őrzi meg első-sorban.

A tanyákra kiutazó kultura leghűségesebb szolgálója a gépkocsivezető. Az ő szolgálata nemcsak az utak ismeretéről tudós, hanem a titkokról is, az alig észrevehető részletekről, melyekbe a hosszú évek munkája, tapasztalata, a minden-dolgok állandó közelsége avatja. Ő az a munkatárs, aki a legkevesebbet beszél, de teszi a dolgát, ahogy kell, - és odafigyel.

A neve: Kovács József. Életkora: 33 év. Azóta ismerem őt, amióta a misszió szolgálatába lépett. Sok-sok kilométert tettünk meg együtt, ő még többet nélkülünk, a nap perzselő tűzében, hóban, fagyban, összezárva az éjszakával - voltaképp mégsem egyedül: a könyvek, a mozigép, a filmek, a cselekvő kultura társaságában. Megkértem, beszéljen ezekről őszintén, úgy, ahogyan ő látja, és megígértem: pontosan lejegyzek mindent, amit mond.

valóság

Kezdem a legelején: először szülőfalumban találkoztam a filmmel. Apám vetített, a MOKEP megbízásából, Sárosdon. 1955-ben a városban vállalt munkát, s mivel valakinek azt is folytatnia kellett, mondtuk, maradjon a családban, ekkor vettem át, tőle a mozi vezetését. A szomszédos pusztáról, Tükrösről az ÁG Zetorja hozta be néha az ottaniakat, akik be tudtak jönni egy-egy jobb filmre. Így volt ez akkor is, amikor már apám helyébe léptem. Beszéltünk róla az emberekkel, mondtam, jobb lenne, ha én vinném ki nekik helybe a mozit, mégsem jöhet be mindenki vontatóval, asszonyok is, gyerekek is; egyszóval meg lehet oldani - mondtam -, csak helyiséget biztosítsanak, a gép kiszállítását majd csak elintézzük. Vitük is rendszeresen fogattal. Már akkor minden vágyam az volt, legyen egy motorkerékpárom, ne kelljen igáskocsival rázatni a berendezést. Tizenhat éves voltam, magam is örültem a vetítéseknek, főleg, hogy láttam, milyen nagy szükség van rá, s hogy az emberek mennyire igénylik.

A megyei könyvtárhoz 1959-ben jöttem, és mindjárt az első művelődési autóval igen sok helyre eljutottam. A könyvek mellett először csak ismeretterjesztő filmeket vittem, és csak nagyon ritkán egy-egy játékfilmet. A pusztaiak egyre mondogatták, inkább megfizetik ők azt a pár forintos belépődíjat, vigyek nekik játékfilmeket. Idővel megoldottuk ezt is. De nem vágok elébe a későbbieknek, mondom sorjában.

Amikor megérkeztünk egy helyre, kilestük a település "legforgalmasabb" pontját, az étkezőt, ahová az emberek vacsorázni mennek, a munkásszállást, vagy ahonnan sokan látnak, hallanak bennünket. Mert hangosítással kezdtünk. Akkor még nem volt magnónk, a kocsis rádiójának műsorát dobtam az erősítőre, és azt tovább a gép hangszórójára. "Belőttük" hanggal a házakat, minden irányban. Közben bementünk, hogy olvasnivalót hoztunk, meg filmet is vetítettünk. Jöttek a gyerekek, körülállták, tapogatták a kocsit, nem volt szívem őket elzavarni. Mig a géppel felálltam a teremben, a könyvtáros is megkezdte a kölcsönzést - először két nagy vándorládából. Jöttek a pusztaiak, az öregje is, alig maradt a láda fenekén könyv. A filmvetítés szünetében nekem is segíteni kellett az adminisztrációban; egy ember azt a rohamot nem bírta volna egyedül. Még a film után is mindig akadt, akinek soron kívül adtunk könyvet, mert hiszen dologból jött, nem érhetett ide korábban. Nyakig koszosan, fáradtan ültünk be a kocsiba rendszerint tíz, féltizenegy körül, ekkor indultunk vissza. A por rátelepedett a könyvekre, a berendezésre, a ruhára, - földutakon jártunk, beszívta a kocsis. Rá se hederítettünk, inkább jó kedvünk volt. Szerettünk ilyenkor énekelni, így ütöttük agyon az időt hazáig. Éhgyomorral ez nehezen ment volna, de a konyháról sokszor kaptunk valami egyszerű, kiadós vacsorát; nem kértük - maguk hozták ki, hogy ők is adjanak valamit, vagy behívtak.

Először csak állami gazdaságokba jártam, később a községektől messze kieső tsz-központokba is. Közben egyre kevesebb helyen kellett autóból kölcsönözni, mert vagy a mi megyei könyvtárunk, vagy a szakszervezet előbb-utóbb minden jelentősebb településre adott könyvet; manapság legfeljebb időnként frissíteni kell az állományt. A vetítéseket persze nem szüntettük be, sőt újabb helyekre bukkantam, amelyeket be lehetett kapcsolni a hálózatba. Kerekítve most körülbelül havi 800

kilométert megyek kifejezetten vetítés céljából - hol Fehérvárról, hol valamelyik közel eső járási székhelyről, ahová éppen a kocsi programja szerint eljutok. Ahol legalább kétszer vetitek, az emberek elvárják, hogy legközelebb is menjek, - Mikor jön már ki? Olyan régen járt itt, - mondogatják, és kérnek, látogassam őket gyakrabban. - Jönnék én - mondom - akár minden héten is, de hát sok helyre kell eljutni, és nem is akármikor, hiszen rendet kell tartani. Hetenként hat munkanapból így is négy estét töltök kint, de van úgy is, hogy végigvetitem az egész hetet.

A feleségemnek, de nekem is majdnem csak ünnep, amikor otthon vagyok. A gyerekeket ritkán találom ébren, reggel még alszanak, este már alszanak, mire hazaérek, mert le is kell tenni a kocsit a garázsba. A feleségem már megszokta, sőt érdeklődik is, hogy merre a település, ahol jártam, sikerült-e a vetítés. Szabadidő jóformán csak vasárnap jut, ilyenkor együtt lehetünk, ha éppen nincs aznap író - olvasó találkozó, vagy egyéb rendezvény, ahová menni kell. Jó lenne színházba is járni - azt vasárnap itt ritkán lehet -, de úgy érzem, többet ér, ha adok egy jó filmet a tanyasiaknak, mintha csak magam szórakozom. Mert várnak az emberek. Megállok, megnyomom a dudát - afféle szétszórt települések ezek -, a gyerekek ismerik a kürtjelzést, és kiabálják: - Itt a mozi! -, és futnak, szétszaladnak a hirrel. Gyorsan előkaparják a kulcsot, aztán kezdhették a kirakodást.

Kérdezték már többen, mit kapok érte, hogy csinálom. Ugy ötszáz-hatszáz forint jön össze havonta, nagy átlagban. Csak azért egyedül nem lenne érdemes hajtani, hiszen könnyebben is megkereshetné az ember ezt a pénzt. De ha azt nézem, hogy ritka az olyan család, ahonnan legalább két fő ne jelenne meg a vetítésen - és ez előadásoként ötven-hetven embert jelent - feltétlenül megéri. A Moziüzem is elégedett, és nekem sincsenek rossz érzéseim. Olyan még nem volt, hogy nálam tizen néztek volna egy filmet. Akkor azt mondanám, nem szabad csinálni. Tavaly 182 estén vetítettem, kereken tizezer embernek. Mondjam így: sok kicsi sokra megy? Ez már nem is olyan kis szám.

Egyszer Alsócikolán a "Koppányi aga testamentumá"-t vetítettem. Éppen készülődtünk a jegykiadáshoz, látom, az ajtóban ott toporog egy öregember. Nagy bajusz, hosszú, őszes szakáll.

- Lépjen beljebb, bátyám! - szólitom, de csak nem mozdul egy tapodtat sem. Odamegyek hozzá, érdeklődik, hogy érdemes-e bejönnie.

- Azt mondták a gyerekek, jó film lesz - mondja -, mintha saját magát akarná biztatgatni.

Aztán megjegyzi, hogy ő nem néz meg akármit, mert utoljára igen szépet látott. Kiderült, több mint negyven éve nem volt moziban...

Jó film... Hogy mi az igazán jó film a pusztákon? Ez külön téma. A legfontosabb szempont: milyen messze van a település a várostól. Ahonnan az emberek gyakran bejárnak a városba, oda nyugodtan kiviheték színvonalasabbakat is, mint például Börgönd-pusztára a "Sodrásban"-t, - elégedettek voltak. Ugyanakkor ötven kilométerre Fehérvártól, Őrs-pusztán szinte egyöntetűen azt mondták: még hasonlókat se vigyék, mert nem értik. Az ilyen helyekre vigjátékot, könnyebb műfaju filmet szok-

tam rendelni, legalább is kezdetben. - Általában a magyarul beszélő filmeknek van sikerük, azokat nem kell "olvasni". Viszont ha izgalmas, kalandos filmet vetitek, mint a "Három testőr" vagy a "Fantomas"-sorozat, mindenütt szívesen veszik, még ha feliratos is. Van úgy, hogy agitálnom kell egy-egy filmre. Ilyenkor mondom, jöjjenek csak be, nézzék meg. Ha nem tetszik majd, mondják meg őszintén, és visszaadom a három forintot. Persze, nem kellett még soha visszafizetnem. Hisznek nekem az emberek. Mert az ő szemükkel tudok itélni, és nem csapom be őket soha. Nem mondom rá mindegyik filmre, csak hogy nagy közönségem legyen, hogy "jó". Az igények különbözősége jól mutatja, ki jött vissza a gyárból, a városból a tsz-be, esetleg az ÁG-ba dolgozni. Sokszor olyan címetek mondanak be, amelyek keskenyen meg sem jelennek, vagy szélesvásznúak és a többi.

Van, amit nem néznék meg a városban, mégis kiviszem a pusztákra, mert ott igénylik. Így vagyok a burleszk- és kalandfilmekkel és azokkal, amelyeket csak limonádénak mond az ember. Nehéz a jó válogatás, technikai szempontból is. Amíg Fehérváron volt a raktár, nem volt probléma. Ma sok címet fel kell irnom, hogy egy közülük, amelyet jónak tartok, a győri raktárból megérkezzen. Két hétig van nálam a film, ez idő alatt sok helyen vetítem, így nem is nagyon válogathatom meg, hová milyen is kellene tulajdonképpen.

Manapság sokat emlegetik, hogy minden második házban a pusztán is ott a tévé, mi keresnivalója van még a mozinak? Én azt mondom, amíg ilyen szép számban érdeklődnek az emberek, bizony szükség van a vetítésre is. Egyesek felvetették, hogy a filmvetítés nem a megyei könyvtár, hanem a Moziüzemi Vállalat feladata. Azt hiszem, nem helyes így felvetni, hogy ennek a feladata vagy annak a feladata. Ha mi nem csinálnánk, tény, hogy nem is nagyon lenne, mert a Moziüzemi Vállalat a körzetesnek adná le, aki ugysem járna ki a pusztákra. Hiszen a helyi berendezés szállítása nem kis problémát jelent. Az emberek pedig igénylik, várják a vetítéseket. Hajlandók a filmeket akármilyen mostoha körülmények között is megnézni.

Egyszer Báránnyjáráson kiszállok a kocsiból, mondják a gyerekek, nem lehet ám vetíteni, mert zab van a teremben. Odavetődik néhány felnőtt is, az egyik zsebre dugott kézzel támasztja az épület falát.

- Bent van a tsz zabja - erősítik meg a hirt - épp egy hete.

Töprengünk, mulnak a percek. Azért megkérdezi az egyik:

- Mit hozott?

- "Hintónjáró szerelem" a címe - mondom -, hát nem mindegy?

- Ezt meg kell valahogy nézni!

- De hogyan? - kérdi a másik.

- Ha már kijött hozzánk, csak nem engedjük vissza mozizás nélkül.

- Majd megoldjuk valahogy - segít a legidősebb, aki először szólalt meg.

Tudtam, mire gondol, sokszor vetítettem már szabadtéren. De most szeptember vége felé járt, és hűvösek voltak az esték.

- Meg fognak fájni.

- Mi? - mondják egyszerre többen. - Figyelje meg, mekkora lesz a közönsége!

És már jöttek a kocsihoz, hogy segítsenek kirakodni a felszerelést. Körüljártam az épületet, hogy jó helyet keressek a felálláshoz, meg tiszta falfelületet a képnek. A ház "L"-alaku volt, a belső szöglet jól védett a hideg északi szélről. Áramot kaptam az egyik lakásból, akadt hozzá kábel is, kiveztük. Nem tudtam érte fizetni - a család cserébe ingyen nézhette meg az előadást.

Háromnegyed óra múlva az emberek melegen öltözve, pufajkában, pokrócokba csavarva ott ültek az alkalmi nézőtéren. Széket, ülőkét mindenki maga hozott. Mint a kotlós a csibéivel, álltam a tér közepén, a géppel. Mert körülültek, senki nem nézte a távolabbi bokrokból, pedig tehetett volna. Érdekes, hogy a pusztai ember sohasem potyázik. Megveszi a jegyet, erről több alkalommal is meggyőződtem.

Igarvámpusztán volt valamikor az ÁG-nak mozija. A takarítónő figyelmeztetett, hogy be kellene sötétítenünk az ablakokat, mert sokan "ingyen" nézik majd a filmet. Sötétítő persze nem volt, kezdtük az előadást. A szünetben azért kikukkantottam, mi igaz abból, amit a takarítónő mondott. Két cigánygyerek álldogált az egyik ablaknál.

- Hát ti miért nem jösztek be, gyerekek?

- Nincs pénzünk - felelték megszeppenve.

- Az nem lehet, hogy három forintotok nincs, mondtam szigoruan - ne cukrozzátok el. Gyűjtsétek össze, hisz' tudjátok, mikor jövök. Most az egyszer bejöhetek - tettem hozzá, bekisérvé őket a terembe. Attól is féltem, ha elzavarom őket, képesek bosszúból kiszurni a kocsi gumiját. Az egyiknek azóta mindig megvan jegyre a három forintja, a másik rendszeresen segít, cipekszik velem, azért beengedem őt ingyen.

Még az előbbi helyen, Bárányjáráson történt. Éppen tekercselem a filmet, jön két gyerek. Megállnak előttem, nézik, mit csinálok, kezükben egy-egy tojás.

- Hát ti hova viszitek azt a két tojást? - kérdem.

- Anyuka nincs itthon, aztán nem volt pénzünk... - kezdi a nagyobbik félénken -, gondoltuk, ezért a két tojásért be tetszik engedni bennünket.

Kezükben az ülökével, előre küldtem őket a gyepre.

- Üljetek csak le, de a tojásra vigyázzatok - mondtam -, épen vigyétek haza anyukának!...

Annak, hogy jól mennek a vetítések, persze több titka van. Először is közvetlennek kell lennem az emberekhez. Nem lehet nagyképüsködni velük. El kell találni azt a hangot, amellyel szót érthetünk. Már annyira ismerem őket, hogy tudom, kivel lehet viccelődni, és kivel nem. Elmondják nekem az örömeiket, problémáikat. Még az olyasmit is, amin én ugysem tudok segíteni. Ugy vesznek, mintha ott laknék köztük állandóan, és megbiznak bennem. Ha nem lenne meg szinte mindenütt ez a baráti kapcsolat velük, eredmény se nagyon lehetne. Mert ahhoz, hogy egy előadás minden előzetes szervezés nélkül - csak egy órával előbb történő bejelentés vagy hangos hirdetés alapján - sikerüljön, az emberek segítsége szükséges. Anélkül nem megy. Az a néhány, kézzel megírt plakát, ami kikerül korábban, ha ugyan kikerül a fontosabb helyekre, magában nem sokat számít. Az is előfordul, hogy a gyerekek már első nap letépi.

Mégis a legjobb propagandistáim ők. Mondom nekik, szaladjatok végig a házsorokon, egyik az egyiken, másik a másikon! Negyedóra múlva jönnek már vissza lihegve, hogy szóltunk ám mindenkinek.

Az embernek magának is szeretnie kell, amit csinál, mert ha szívvél csinálja, könnyebben tuljut a nehézségeken. Amikor száj- és körömfájás volt, visszafordulhattam volna a sorompóknál, ott álltak az örök, egyszerűbb lett volna. Csordakutra mégis bementem. A gazdaságvezető végül engedélyt adott rá, persze bele kellett nyulnom a lavórba, meg táncolnom a lábtörlőn is, a kocsit sem vihettem be. Ugy cipeltük fel gyalog a gyerekekkel a berendezést, kézben, az iskoláig. Csak így lehetett...

A Moziüzemi Vállalat műszaki csoportja szerencsére minden segítséget megad. A településeken viszont nekem kell megoldani mindent. Ha nincs villany, én "keresek". Először TERTA 2005-ös táskagéppel dolgoztam, de ezt visszavették, amikor "szélesvásznúvá" alakították ezt a típust. Adtak helyette egy régebbit, 2003-ast. Nemcsak korszerűtlenebb ez, de szállítani is nehezebb; nagyobb a doboza. Jó lenne gyöngyvásznon is, - nem fér a kocsiba. Ha szigorúan veszem, a felszerelés 1959 óta nem fejlődött, bár igyekszem, hogy ezzel is jó kép- és hangminőséget biztosítsak.

Kinn, a településeken, azt mondhatnám, egyedül az enyingi és a sisvárdi Állami Gazdaság törődik a vetítésekkel, csak az ő körzetükben van biztosítva a terem, az ülőhely, a fűtés. Különben elég gyalázatos a helyiségek berendezése. Velencétől 6 kilométerre, Hadnagypusztán, de Bárányjáráson is téglákra fektetett deszkán ülnek az emberek, vagy hozzák az ülőket. Hadnagyon egy régi lakás közfalát ütötték ki - azt mondják "kulturteremnek". De krumplit is csiráztatnak benne. Csordakuton a bicskei ÁG egy régi ebédlőhelyiségben szénán fekvé nézték végig a filmet. Mezőgazdasági munkások, az ország minden tájáról. Kemény, munkához szokott emberek, nem panaszkodnak, hallgatnak inkább.

A szünetben odalép hozzám az egyik:

- Hát hallja-e, mégiscsak disznóság, hogy a huszadik században, mint a barmoknak, kell végignéznünk egy mozielőadást! Törődik velünk valaki? - és elkanyarította tisztességesen. - Még székeket sem hozhatunk be, próbáltuk pedig. Megbolygattuk a szénát, porzott, hogy tele lett szemünk, szánk vele. Hagytuk.

Nem mondtam én ellene semmit. Igaza volt.

Aztán utánaéztem a Moziüzemnél, megkérdeztem valakit, nem lehetne-e különböző helyekről, városból, falvakból kiselejtezett mozi székeket ilyen helyekre kivinni. Azt mondta, hogy ezeket össze kell törni, különben probléma lenne a további használattal. Meg is magyarázta. Valahogy úgy, hogy újra leltárba kellene venni, ahová viszik, és Fehérváron is nyilván kellene tartani. Ezért nincs rá mód, hogy a pusztákra eljuttassák... Ugy látszik, nemcsak a pusztán nehéz megoldani valamit...

Hogy 1970-et irunk, ez sok helyen meg sem látszik. És az a szomorú, hogy a tagok legelemibb kulturális körülményeivel sok helyen a tsz-ek sem törődnek, mintha nem is akarnák biztosítani. Pedig meg kellene oldaniuk legalább egy takaros kis helyiség kialakítását - akár

használt butorokkal is berendezve -, mondjuk, klubszerűen, és gondoskodniuk a fűtésről. Előfordul, hogy hideg helyiségben, pokrócokba takarózva nézi végig az az ötven-hatvan ember a filmet, mert nincs kályha, nincs tűzrevaló. Egy világ választja el ma még a pusztát a várostól, de még az ugy-ahogy ellátott falvaktól is.

Csak az egyszerű látogatók, az öregek, a fiatalok meg a gyerekek tesznek szívesen azért, hogy jobb legyen. Ők takarítanak, fűtenek be, ha éppen van miből. Vagy fehérre meszelik a falat, ahová vetithetnek. Mert ha csak lehet, inkább egy ilyen felületre vetitek, mint a szállítástól, használatától hamar piszkolódo vászonra.

Várják a pusztaiak az embert, a legkisebb ajándéknak is örülnek, még ha nem is mondják. Mert egyedül vannak. Nagyon egyedül.

Egyszer vetítés után, már indulásra készen ülök a kocsiban, melegitem a motort. A fiatalok ott állnak körülöttem, zsebredugott kézzel, nem tángítanak. Lehuzom az ablakot, kiszólok:

- Hát ti miért nem mentek már haza?

- Meleg a terem, most itt maradhatunk egy kicsit. Olyan ritkán beszélgethetünk.

- Hogy-hogy? - kérdezem.

- Nincs hol - mondja, aki a legközelebb állt.

- Miért? Itt nincs talán KISZ?

Elmondták, 65-ben volt utoljára, de nagyon jó lenne megint, megkaphatnák újra a helyiséget is. Elintéztem nekik a járásnál - nem ment könnyen, míg rászánta magát valaki, hogy ide kijöjjön -, de a lényeg, hogy megalakultak. Madarat lehetne fogatni velük azóta, hogy kialakíthatták, saját kezükkel, a klubjukat. Valahogy így lehetne ezt mindenütt csinálni.

Ezzel a munkával az ember sosem unatkozik. Egyszerűen nem ér rá unatkozni. Kifelé menet azon izgul, rendben lesz-e majd minden, szóval, hogy össze lehet-e hozni jól a vetítést. Visszafelé meg? Végiggondolom az egészséget; hogy volt, ki mit mondott, meg hogy hol, mit lehetne változtatni. Persze csak akkor, ha más zavaró körülmény nem jön közbe, ha jó az út, mert bizony az ócska földutakon már egy kis eső után is könnyen megsüpped a Moszkvics. Ugy igazán még el nem akadtam, mondjam azt, hogy óvatos is vagyok, és szerencsém is volt mindig? Ha emberek vannak a közelben, megtolják páran a kocsit.

Az embernek munka közben nem sok ideje jut, hogy a dolgokra odafigyeljen, ilyenkor hazafelé jövet, távolabbról jobban észreveszi őket. Lám, így történt ma is. A "Párizsi Notre-Dame"-ban éppen megkondult a harang, mire az egyik öreg, aki mellettem állt, megnézte az óráját... Elnevettem magam, megveregettem a vállát:

- Na, jól jár, papa?

Igy gyorsan fogynak a kilométerek. Az a háromszázharmincötezer is úgy elszaladt alattam, fel sem tűnt, hogy sok. Csak most, hogy számolom: ennyit futottam tizenegy év alatt. Nyolc és félszer körüljárhattam volna a Földet.

Elmondta: Kovács József - Lejegyezte: Neményi László

Aki nem járt még ott, nem is sejt-
heti, milyen eleven, színes kultu-
rális élet folyik a Helyőrségi
Klub néhány éve barátságossá és
korszerűvé varázsolt épületében, a
Malom utca 2. szám alatt. Az
intézményben - a követelményeknek
megfelelően - mozielőadásokra és
sokféle nagyrendezvényre átalakit-
ható színházterem, társalgó, modern
bár, klubterem, játékszobák és
szakköri helyiségek szolgálják a
város hivatásos katonáinak kultu-
rált szórakozását, sokoldalú műve-
lődését. Az ugyszólván minden
igényt kielégítő, gondosan és
szakszerűen tervezett színvonalas
programokról - jelzésükön kívül -
itt nem szólhatunk bővebben; igé-
nyességük, következetességük, s
egyáltalán az intézmény körülte-
kintő figyelmessége a honvédségi
előljárók és a területi népművelő
szakemberek elismerését egyaránt
kivívta. Nem véletlen, hogy a klub-
ban működő könyvtár sem kivétel ez
alól, sőt - bátran mondhatjuk - a
maga területén ma már reprezentán-
sa a klub törekvéseinek, arculatá-
nak.

A könyvtárosok jól tudják, hogy
intézményük minősítésében nem az
állomány nagysága a kizárólagos és
feltétlen meghatározó tényező, leg-
alább is nem az elsődlegesen. A
könyvtáros személyisége, az intéz-
ményen belül és falain kívül folyó
tartalmi tevékenység az adott funk-
ciónak megfelelően már jóval na-
gyobb szerepet kapnak az érték-
ítélet kialakításában. Mindezt
azért bocsátjuk előre, mert a
Helyőrségi Klub könyvtárában is
- sajátos rendeltetését tekint-
ve - elsősorban nem helyiségének
méretei, állományának kötetszáma
az, ami példaadó lehet más, terü-
leti közművelődési könyvtárak
számára; sokkal inkább az ott
végzett sokrétű, tervszerű munka,
mely szoros kapcsolatban áll a
klub egész tevékenységével, tanu-
lást segítő és népművelési munká-

könyvtárról könyvtárra

A MAGYAR NÉPHADSEREG
SZÉKESFEHÉRVÁRI HELYŐRSÉGI KLUBJÁNAK
KÖNYVTÁRA

jával. Igaz ugyan, hogy a könyvtár nyilvánossága korlátozott: tiszték, tiszthelyettesek és hozzártartozóik, valamint még polgári alkalmazottak az olvasói első sorban, de beiratkozhatnak mindazok a személyek is, akiknek a klubparancsnokság állandó belépési engedélyt állít ki.

A belépőt már az első pillanatban megragadja a kellemes, kulturált környezet, a szinte otthonosan kényelmessé alakított belső tér látványa. Nem a harsogó modernség, vagy a tulfinomult izlés, hanem a mindenre kiterjedő gondosság formálta itt a rendet, tette helyükre a különböző berendezéseket. Semmi sem hiányzik. Az olvasóasztalokon és székeken kívül kényelmes fotelek, dohányzóasztalok is helyet kaptak. Van nagyteljesítményű rádió, televízió és lemezjátszó, alkalmanként magnetofon is rendelkezésre áll. A disznóvények, a hatalmas filodentronok jó elosztásukkal emelik a belső tér hangulatát. A könyvtár két összenyíló helyisége: a szabadpolcokkal berendezett nagyobb terem és egy "kutatószoba", a folyóiratok, kézikönyvek elmélyültebb tanulmányozására. Ez az elosztás a zavartalan olvasás és rendezvény egyidejű biztosítását teszi lehetővé.

A könyvtár polcai egyedi darabok, nem igazodnak a szabvány méretekhez. Az a tény, hogy a bővítés után sem állt rendelkezésre az állomány nagyságrendjének megfelelő alapterület, szükségessé tette a "fölfelé terjeszkedést" - 9 sor könyv helyezkedik el egymás fölött a polcokon. Így a felső sorok csak létrával érhetőek el. (Korábban 50, az új helyén kb 73 négyzetméter a helyiségek alapterülete.) A terem méretei, L alakja nem tette lehetővé teremközéppolcok elhelyezését.

A jelenlegi könyvtáros, Vaszócsik Gusztávné 1967 elején vette át a könyvtár vezetését, a szakszerű és igényes könyvtári munka alapjait ő kezdte lerakni. A könyvtár állománya ekkor 7280, a múlt év végén 8650 kötet volt. Az állomány összetétele egyre jobban kifejezi a könyvtárral szemben támasztott igényeket: az általános gyűjtőkör mellett nagyobb mennyiségben vásárolják a tiszték továbbképzéséhez, munkájához szükséges ideológiai-politikai és hadtudományi műveket. A szép- és ismeretterjesztő irodalom évek óta azonos mennyiségben (4266, illetőleg 4014 kötettel) szerepel az állományban.

1966-ban 25 000 forintot fordítottak könyvbeszerzésre és 6 000-et folyóíratra; a múlt évben 7000, illetőleg 3400 forint szerepelt ezeken a tételeken. 1969-ben 54féle folyóirat, heti- és napilap, valamint más periodika járt a könyvtárnak.

1967 előtt még megbízható raktári katalógus sem tájékoztatott az állományról. A könyvtáros 1967 második felében kezdte meg a katalógus-rendszer kiépítését, s viszonylag rövid idő alatt elkészült a könyvtár szerzői és címrendszős betűrendes, valamint szakkatalógusa.

Az elmúlt néhány év alatt jelentős emelkedés történt az olvasók számában. 1966-ban csak 196, 1969-ben már 484 rendszeres olvasója - 300 felnőtt és 184 gyermek - volt a könyvtárnak. Az eredményes munka, mind az állományfeltárás, mind pedig a szolgáltatások kiterjesztése és egyáltalán a könyvtári propaganda terén főleg a forgalom emelkedésében mutatkozik: az 1966 évi 7377 kötetel szemben a könyvtár 20 406 kötet könyvet kölcsönzött az elmúlt év során.

És nincs olyan igény, ami kielégületlenül maradna. A könyvtáros tizenhét - köztük három helyi - könyvtártól összesen 161 művet szerzett be olvasóinak könyvtárközi kölcsönzés keretében az elmúlt év során. A havi 68 órás kölcsönzési időn túl is sokan felkeresik a könyvtárost, aki a könyvkiválasztástól a legkülönbözőbb kérdések megválaszolásáig minden esetben személyes segítséget nyújt olvasóinak.

A könyvtár a propagandamunka szinte minden lehetőségével él: már a lépcsőházban hirdetőtábla és a bejárathoz közel az aktuális eseményekhez kapcsolódó állandó kiállítás hívja fel a látogatók figyelmét. A klub havi műsorfüzetében külön oldalt szentelnek a könyvtár híreinek.

Szinte felsorolni is nehéz, a látogatók hány féle csoportjának rendeznek foglalkozásokat. A Kicsinyek Olvasóköre a 6-11 éves gyermekek részére, a serdülőknak az Ifju Olvasók Köre szervezte meg a könyvtáros. A Könyvbarátok Klubjának bérletes előadássorozatára 74 felnőtt jelentkezett; 11 katonai és számos területi könyvtáros vesz részt a Könyvtárosok Klubjának havi rendezvényein. A Hadművészet

és Katonai Irodalom baráti körének hivatásos tisztjei a tagjai. Ezek a kisklubok, amelyek a könyvtárban tartják foglalkozásaikat, éves munkaterv szerint működnek. Havonta egyszer író - olvasó találkozót is rendeznek a könyvtárban. Legutóbbi vendégük Sós Zoltán költő volt.

1968 óta nyújt rendszeresen segítséget a könyvtáros a német és az angol nyelvet tanulóknak, korrekpetálással. A klub orosz és olasz nyelvtanfolyamát is a könyvtárban rendezik meg.

A sokak által jól ismert Előadóművészek Fesztiválja bérletes sorozat szervezését is a könyvtáros tartja kézben. Mintegy kétszázan vesznek részt ezeken az irodalmi esteken.

Ezenkívül a TV és a Rádió irodalmi műsorainak szervezett közönsége van a könyvtárban - a fiatalok körében. 1969 szeptembere óta közösen nézik a gyermekek az iskola TV adásait, és hallgatják a könyvtár irodalmi hanglemezeiből összeállított műsorokat.

A fentiek csupán izelítőt adnak a Helyőrségi Klub könyvtárának gazdag életéből. A sokrétű könyvtári és népművelési tevékenység külön értéke, hogy mindez egyetlen ember - Vaszócsik Gusztávné könyvtáros munkája.

Neményi László

Régi kívánság, hogy Kislágon megfelelő művelődési ház szolgálja a szellemi kultúra terjesztését. Létezik egy régi, 50-60 éves gazdaköri épület, ma ez a kulturház. Amikor az italboltokat osztályozzák az elsőtől a negyedik osztályig, akkor Kislágon a kultúra otthonát már nem is lehet osztályozni. Ezért az utóbbi időben a rendezvények is elmaradtak, vagy nem jártak sikerrel. A faluszinház sem látogat már emiatt Kislángra. Ténlen a hideg, korhadt padló, nyáron a különféle illatok kombinációja tartja távol a látogatókat, az ifjúságot. 1966 nyarán a tsz az irodaházához építtetett és korszerűen berendezett egy nagyon szép, 90 négyzetméter alapterületű klubhelyiséget. Ez részben megoldotta a kulturális igényeket községünkben.

A Béke Tsz elsősorban a tagsága részére létesítette e helyiséget, de nem zárta ki a más szervek rendezvényeit sem. Így az elmúlt években a könyvtár minden nagyobb programjára is itt került sor. Mivel személyemet bizták meg a klub vezetésével, nem kerülhetett hátrányos helyzetbe éppen a könyvtár. Minden, itt szervezett rendezvényen ugyanis részt kell vennem, s így alkalom nyílik bőven, hogy a klub profitáljon a könyvtári élet számára is.

A tsz, a párt és egyéb szervek a gyűléseit, ünnepségeit itt szervezi, a KISZ fiatalok is itt tartják klubestjeiket. Mindig akad olyan este, vagy ügy, amiért a könyvtáros jelenléte szükséges. Igaz, hogy sok időt elvesz ez a vállalás, de megéri a fáradságot, ha ezt fáradságnak lehet mondani. Amikor a fiatalokkal itt találkozom, mint régi ismerősök, köszöntjük egymást. Ezzel a réteggel már iskoláskorban megszerettettem az olvasást, a könyvtárat. Az igények a gyerekekkel együtt nőttek, s ma már olyan sok irányuk a szak- és szépirodalomban, hogy csakis nagy körültekintéssel szerzeményezett könyvállományból tudom kielégíteni.

E klubhelyiségnek az elmúlt évek során mind nagyobb szerepet adtunk. Az irodalmi esteket, író-olvasó találkozókat itt szerveztük. A házigazdák természetesen már a tsz vezetői voltak ezeken a rendezvényeken, míg korábban, a régi irodalmi esteken a könyvtáros és a pedagógusok. A klubhelyiségben rendezett egyre színvonalasabb programokra nemcsak a fiatalok jöttek szívesen, hanem ellátogatott hozzánk a Rádió is. KISZ fiataljaink egyébként kevés kivétellel általános iskolás koruk óta tagjai a könyvtárnak. Régi tapasztalatom, ha a könyvtár az iskolásokkal megszeretteti a könyvet és az olvasást, akkor már könnyebb a szervező munkája a felnőttekkel. Nem kell sokat tennünk, hogy a lemorzsolódást elkerüljük. Egyébként nem a kampányszerű megmozdulások, a "nagy" szervezések, hanem a folyamatos, naponkénti aprólékos munka szüli az igazán tartós eredményeket.

A tsz látja a könyvtár munkájának keze nyomát a fiatalok, de az idősebbek körében is, és nem zárkózik el, hogy anyagilag is támogassa az intézményt. Az új gazdasági reform következménye, hogy téesszünk felülvizsgálta kulturális intézményeink helyzetét. Eddig évente 8-10 ezer forinttal segítette a művelődési otthont és a könyvtárat. Most két-háromszázezer forint-összeggel kívánja felújítani az épületet. Ezt azért teszi, mert tudja, hogy állami támogatásból a következő ötéves tervben sem lesz új kulturházunk. Akik itt, a végeken lakunk, érezzük csak igazán, mit jelent egy ilyen létesítmény hiánya. Nem a mindenáron nagyotakarás vagy hivalkodó büszkeség sarkallja a mi vezetőinket erre, hanem szükségleteink okos felismerése.

Vadócz Pál

az olvasó népért

A "SZÁZ FALU - SZÁZ KÖNYVTÁR" MOZGALOM FEJÉR MEGYÉBEN
1970-BEN, A FELSZABADULÁS 25. ÉVFORDULÓJA ALKALMÁBÓL*

Az Országos Népművelési Tanács 1969. augusztusában felhívást intézett a tanácsokhoz, a szakszervezeti bizottságokhoz, társadalmi tömegszervezetekhez, különböző szövetkezetekhez és üzemekhez. A felhívás célja, hogy hazánk felszabadulásának 25. évfordulóját örökítse meg száz faluban száz új korszerű könyvtár létesítésével.

A városi és falusi életforma közötti még fennálló különbség csökkentése, a falvak, kis települések kulturális lehetőségeinek javítása egyre sürgetőbb, a gazdasági, társadalmi fejlődés gyorsításához nélkülözhetetlen tennivalók. A korszerű mai igényeknek megfelelő könyvtárak létrehozása olyan cél, amelyért érdemes összefogni, amely emlékeztetést tesz a felszabadulásunk negyedszázados évfordulóját. Az Országos Népművelési Tanácsban résztvevő állami és társadalmi szervek a felhívás nyomán 1970-ben létesülő klubkönyvtárak felszereléséhez, berendezéséhez jelentős összeggel hozzájárulnak a mozgalmat meghirdető szervek. Az újonnan létesített, a működési követelményeknek megfelelő intézmények emlékplakettet és oklevelet kapnak, és nevükben is viselhetik a "Felszabadulási Emlékkönyvtár" megjelölést.

Ez alkalommal terjesztem a Megyei Népművelési Tanács elé jó-

váhangyás végett a mozgalomba benevezett községek jegyzékét. Megyénkben 12 község jelentkezett a mozgalomba. A benevezett községek művelődési intézménnyel egyáltalán nem rendelkeznek, vagy ha igen, bizonyos épülettel, azok a 105/1968. sz. MM. rendelet alapján nem nyertek besorolást. Ez azt jelenti, hogy a korszerű követelményeknek nem felelnek meg. Ezek nagyrészt az egy nagyteremből álló intézmények, melyeket átalakítással, kisebb-nagyobb hozzáépítéssel, klubövezet és megfelelő könyvtári helyiség célszerű kialakításával korszerűsíteni lehet.

Teljesen új intézmény létrehozását tervezik Bakonycsernyén, Baracson, Magyaralmáson, Sukorón. Átalakítás, hozzáépítés során korszerűsítést terveznek: Felcsut, Kálóz, Sárszentmiklós, Perkáta, Vértesacsa községekben. Jelenleg más.célt szolgáló épületből átalakítással tervezik kialakítani művelődési intézményüket Gyurón, Sárszentágotán, Nagylókon.

Járásonként a következő beruházási összegek jelentkeznek:

A Bicskei járásban: 700 ezer,
a Dunaujvárosi járásban: 850 ezer,
a Móri járásban: 1 millió 300 ezer,
a Sárbogárdi járásban: 550 ezer,
a Székesfehérvári járásban pedig:
600 ezer forint.

Az egyes járásoknál az összegeket a következő intézmények adják össze:

Bicskei járás: községi tanácsok 250 ezer forint. Járási Tanács 350 ezer. Egyéb szervek: 100 ezer forint. A 100 ezer forintot Felcsut község lakói társadalmi munkában ajánlottak fel.

Dunaujvárosi járás: községi tanácsok 580 ezer forint, Járási Tanács 200 ezer forint. Egyéb szervek: 70 ezer forint.

A 70 ezer forintot Baracs és Perkáta lakóinak társadalmi munkájából adják össze, ezenkívül a bარაჩsi Igazság Tsz 50 ezer forintot ajánlott fel az építkezéshez.

A Móri járásban az 1 millió 300 ezer forintot két intézmény adja. A községi tanács 160 ezer forintot, járási tanács vb. 100 ezer forintot, egyéb szervek 870 ezer forintot biztosítanak. Egyedülállóan magas összeg az egyéb szervek hozzájárulása ebben a járásban. A bakonycsérnyei intézmény építéséhez a balinkai szénbánya 380 ezer forintot ajánlott fel és 490 ezer forintot tesz ki a termelőszövetkezet, a társadalmi és tömegszervezetek, valamint a lakosság társadalmi munkája.

A sárbogárdi járás négy intézményének építési költsége az alábbiakból tevődik össze:

Községi tanácsok 225 ezer forint,
Járási tanács 20 ezer forint,
egyéb szervek 310 ezer forint.

Kiemelkedő ebben a járásban a KISZÖV támogatása 285 ezer forint összegben, melyet a kálózi intézmény építéséhez ajánlott fel.

A székesfehérvári járás két községében 600 ezer forint az építkezési költség, mely az alábbiakból tevődik össze:

Községi tanácsok 100 ezer forint,
Járási tanács 400 ezer forint,
Egyéb szervek 100 ezer forint.
A termelőszövetkezetek 120 ezer forintot ajánlottak fel, és jelentős társadalmi munka is szerepel az intézmények létrehozásában.

Kérem a Megyei Népművelési Tanácsot, hogy fogadja el a községek jelentkezését a "Száz falu - száz könyvtár" mozgalom, klubkönyvtarak, kulturális intézmények megerősítését célzó nagyszerű kezdeményezését.

*Elhangzott a Megyei Népművelési Tanács december 18-i ülésén, Pap László művelődésügyi osztályvezető, a Népművelési Tanács vezetője előterjesztésében.

Egy vezető beosztású könyvtárostól hallottam a napokban, hogy egyetlen rendezvénytípusnál nem "fél" a részvétlenségtől, a közönség hiányától, és ez - a költői est. - Bármilyen költővel szervezünk is találkozót, felolvasó estet vagy műveiből akár irodalmi színvonalú műsort, a hallgatóság biztosítása nem jelent gondot - mondotta. - Biztosak lehetünk abban, hogy minimális szervezéssel is nagy érdeklődésre számíthatunk.

Ilyenkor, az őszi-téli hónapokban Székesfehérvárott is szinte egymást érik az irodalmi rendezvények: kevés az olyan hét, amikor legalább két-három színvonalas program meghívója ne kerülne az ember asztalára. Van úgy is, hogy választani kell: két helyre is hívják ugyanabban az időben. Nemcsak a művelődés intézményei, de a tömegszervezetek is jócskán gondoskodnak arról, hogy irodalmi élményekben senkinek ne legyen hiánya. Kialakult gyakorlat: nem lehet jó az a munkaterv - akár vállalatról, akár más intézményről van szó -, amely egyéb kulturális programjai közt legalább egy író-olvasó találkozót, irodalmi estet nem szerepeltet. Ha kulturális forradalmunk eredményeként szemléljük is ezt a mozgást, az elégedettség érzését súlyos kérdések aknázzák alá: milyen értékek lehetnek ezek a megmozdulások? Nem sok-e, nem válik-e fölöslegessé a mégoly jó szándékkal is felduzzasztott rendezvénydömping? A szükségességről - egyelőre - a közönség a jelenlétével szavaz. Nem lehetne rendezvényt tervezni, ha nem számíthatnánk látogatókra.

De vajon kik azok, akik ennyi élményt befogadnak, akik estéről-estére igénylik, mint mindennapi táplálékot, a verset? Az ember gyanakodva figyeli ezt a minden mértéket felülmuló versfogyasztást. Mert erről van szó: a város fiatalságának egy számottevő rétege rendszeresen látogatja ezeket a műsorokat, mégpedig majdnem ugyanazok a személyek, ugyanazok az arcok - hétről-hétre. Számuk nem fogy, inkább növekszik. Egy elmaradó helyét két újabb érdeklődő foglalja el. Ráérő emberek, vagy megszállottak? Tényleges szükségletüket elégítik-e ki vagy csak egy új fajta "szellemi divatnak" hódolnak? Megannyi kérdés, amit nem lehet kézlegyintéssel elintézni - élő problémáról van szó.

Kétségtelen, hogy a költészethez legközelebb álló korosztály mindig is az ifjúság volt: mostanában pedig különösen így van ez. A verset nagyfokú átélhetősége teszi talán az összes művészetek közül leginkább mindenkinek csaknem annyira fontos magánügyévé is, mint közüggé. A fiatalság érzelmi életének modulálásában kevés művészet tölt be ténylegesen akkora szerepet nálunk, mint a poézis. Egyrészt pszichikai szükséglet is a serdülő és ifjkorban, e korosztályok és egyedek fejlettségi szintjüknek megfelelően, önkifejezésüket is keresik benne. De vajon csak a fiatalok? Egy-egy rendezvényen szép számmal megjelennek idő-

sebbek is, egyikéről-másikáról előbb vagy utóbb kiderül: érdeklődésük egyik forrása, hogy valamikor ők is "költők" szerettek volna lenni, írtak, vagy talán - titokban - még most is írnak. Szeretnék megtudni a "szakma" műhelytitkait, ki hogyan vált költővé, minthogy e kérdések tisztázására ma egyre több lehetőség kínálkozik.

Tény, hogy soha nem volt a költészetnek annyi és olyan megszállott "művelője", mint napjainkban. Ijesztően terjed a dilettanizmus, a grafomania, és országos szinten már tömegmértű jelenség: mindenki ír - és leginkább verset. Néhány folyóiratunk kétségbeesve kereste is már a szerkesztőségeket ostromló kézirat-tenger keletkezésének okait: vizsgálták mint társadalmi, szociológiai, pszichológiai jelenséget. Sokan az irodalmi mű "könnyű előállíthatóságában", olcsó technikai eszközeiben vélték megtalálni az egyik okot, - minthogy a művészeti termék elkészüléséhez már "elég" egy papír és egy ceruza is. Nem lehet feladatunk itt e jelenség okának kutatása; sokkal inkább azt hangsúlyoznám, hogy a művelődés munkásainak, főleg pedig a könyvtárosoknak számolniuk kell vele mint létezővel - munkájuk során e rétegeket figyelmen kívül hagyni, nem építeni e jelenségre: súlyos hiányosság lenne.

Lukács György esztétikai szintézisében idéz egy véleményt, amely szerint a művészet dilettáns gyakorlása aligha jelentheti az igazi értékek elsajátítását, még csak ehhez sem vezethet, mivel a műhöz való közelítés útja nem ez. A jelenség esetünkben ennél sokkal összetettebb volta jön számításba, ami mégis figyelmet érdemel. Egyrészt sokáig nyitott kérdés marad, kiből lesz idővel költő, és ki marad meg a kezdeti próbálkozásoknál. Az irogatók csoportja tehát ebben az értelemben nem intézhető el egyfajta negatív ítélettel. Másrészt ezek a személyek hihetetlen mennyiségű irodalom fogyasztói is, akik tájékozódásukat biztosítandó, főleg a kortárs költők, írók és irodalomkritika olvasói; szorgalmasan látogatják a könyvtárakat, olvasótermeket. Köreik, csoportos összejöveteleik, megnyilatkozásaik egyben szuggesztív propagálások, agitálás is az olvasásra, a komolyabb tájékozódásra. Ez a - működésük "melléktermékeként" jelentkező - kétségtelen hatásuk nem lebecsülendő! Természetesen nem lehet arról szó, hogy szerepléseik a rendszeres irodalmi ismeretterjesztést helyettesíthetnék, vagy hogy esetleg ezt rájuk lehetne bízni, de feltétlen számíthatunk hangadói szerepükre, mint az érdeklődés felkeltőire, élesztőire.

E sajátos jelenségnek tehát árnyalt értékelésére van szükség, mégpedig a szorosan vett gyakorlati hasznosság szemszögéből. Ha figyelembe vesszük, hogy a költészet estjeinek tömegét mégsem ezek a személyek, hanem az irodalom barátainak "egészséges" tömegei alkotják, akkor már csak az a kérdés, vajon milyen kapcsolat áll fenn e közönség és "autonom szervezői" - mondjuk így - a megszállott dilettánsok között? Semmi esetre sem állíthatjuk, hogy hatásuk kiterjed a hallgatóság izlésére, esztétikai véleményének tartós befolyásolására - sok tekintetben ez nem is lenne baj -, bár kezdetben ítéleteik szélsőséges szubjektivitásának hatásával is számolnunk kell. Legnagyobb hasznuk, amit az irodalmi műveltség terjesztésének hoznak: a figyelemfelkeltés, a rendezvényekre való aktív mozgósítás. Ez olyan intenzitású tevékenység, amely a bará-

ti, ismeretségi körök széles kapcsolataira épít, és amely hatását tekintve egyetlen hivatalos intézmény propagandájával sem azonosítható.

Mérlegeléssel, tapintattal, kellő teret engedve mozgásuknak, feltétlenül igénybe kell venniük segítségüket a könyvtáraknak és egyéb művelődési intézményeknek, munkájukban. A vers hatalmát azonban e köröknél jóval szélesebb tömegbázis reprezentálja, az ifjúság soraiban. Az ő szükségletük kielégítésében e csoportok érdeklődése, tevékenysége csak katalizátorként - igényjelző, ösztönző, ellenőrzötten segítő tényezőként vehet részt.

Neményi László

A "KIVÁLÓ KÖNYVTÁR" CIM ELNYERÉSÉRE INDITOTT PÁLYÁZATRÓL

A Művelődésügyi Közlöny január 21-i és a Könyvtáros februári száma közli a felszabadulásunk 25. és Lenin születésének 100. évfordulója alkalmából a Művelődésügyi Minisztérium, a SZOT és a Magyar Kommunista Ifjúsági Szövetség által meghirdetett Kiváló könyvtár és Kiváló művelődési otthon pályázatát. A felhívás szövegéből - fontosságára való tekintettel - kiemelünk néhány részletet, de a benevezett intézmények vezetőinek ajánljuk a pályázati kiírás teljes szövegének alapos tanulmányozását.

A pályázat célja: "A közművelődési intézmények szolgálják ... az emberek tudás- és ismeretanyagának sokoldalú gazdagodását, tájékozódásukat a mai élet társadalmi, termelési gondjaiban, a szocialista gondolkodásmód, életfelfogás, erkölcs érvényesülését. Tegyenek egyre többet új módszerek és formák felhasználásával azért, hogy a művészetek és az irodalom az emberek sokaságát formálja át. Legyenek mindinkább a szabadidő kulturált eltöltésének szervezői, szinterei. - A pályázaton részt vevő intézmények váljanak működési területük egyik jelentős társadalmi fórumává, ismerjék meg a helyi kulturális igényeket, hogy a lakosság mind szélesebb körének biztosíthassák a közösségi, emberi kapcsolatok, a művelődés, a kulturált szórakozás feltételeit. Törekedjenek arra, hogy hazánk felszabadulásának 25. évfordulója minél bensőségesebb ünneppé váljon. ..."

A pályázaton részt vevő könyvtárak tartsák szem előtt, hogy "A 'Kiváló' cím elnyeréséért az intézmények nem egymás között versenyeznek, hanem saját feltételeik közepette bizonyítják be, hogy alapvető feladataik keretében a pályázatban szereplő célokat milyen színvonalon és eredménnyel hajtották végre, mennyire dinamikusan fejlődik hatókörük."

A Kiváló könyvtár cím odaitélésekor a feladatok megvalósítását a társadalmi határfok, a könyvtár állománya és szolgáltatásai, valamint elhelyezése terén elért eredményekkel mérik. A "Kiváló" címet elnyerő intézmények berendezésre, állománygyarapításra jelentős összegeket kapnak, ezek mellé személyi jutalom is járul.

Az ünnepélyes eredményhirdetésre, a díjak, emléklakettek átadására 1971. április 4-én alkalmából kerül sor.

ezt láttuk

EGYETLEN LEHETŐSÉGÜK - A KÖNYVTÁR

Enyingen nem sok hely között válogathatnak a fiatalok, szabadidejükben hova menjenek, hol szórakozzanak - legalább is az igényesebbek. Nehéz helyzetben vannak a középiskolások, akiket a rendszabályok is kötnek és a szükségesnél talán szigorubb, vaskalapos iskolavezetés. Az enyingi gimnazisták legjobbjai megtalálták a megoldást: január 18-án a Vas Gereben Községi Könyvtárban találkoztak, hogy megbeszéljék az igényeiknek megfelelő, színes klubélet kialakítását. Már az első alkalommal vita, szórakoztató ismeretterjesztő játék szerepelt programjukon, s előadásokat, könyv- és filmkétókat terveznek.

- A kulturotthonba idősebbek járnak, sokan isznak, éjjélre szokásos a verekedés - mondja Fenyő Gabriella, első gimnáziumi tanuló. - Táncolni sem szívesen megyünk oda, még ha engedélyeznék is; egy bálon, a részegek tömkelege között nem érzi jól magát az ember. Jelenleg irodalmi színpad, vagy irodalmi kör sem működik az iskolában, kértük pedig. A tanárok nem vállalják. Olykor még a színházba kísérésünket sem, Fehérvárra. Bérlet is vesztett már oda emiatt. Ifjúsági klubunk sincs... Sokunkban felmerült, tennünk kellene valamit, ha már senki sem törődik velünk.

Javasoltam, alakítsunk klubot a könyvtárban. Örömmel fogadtak minket, hiszen valamennyien olvasók vagyunk itt. Nekem meg törzshelyem is a könyvtár, már létezni sem tudnék könyvek nélkül.

Üdvözljük a fiatalok komoly kezdeményezését, és megértést, támogatást kérünk tevékenységükhöz az illetékesektől.

A TANULÓK, A KÉZIKÖNYVEK MEG A PEDAGÓGUS

Ahol valamire való könyvtári élet folyik, a kézikönyveknek nagy a becsülete a látogatók körében. Különösen a tanulóifjuság veszi igénybe mindenütt, iskolai ismereteinek kiegészítésére. Így van ez Polgárdin is.

Egy alkalommal - meséli a könyvtáros - házi dolgozatíráshoz készültek a gyermekek. A téma Ady költészete volt. Egy nappal korábban megjelent a könyvtárban a dolgozatot írató tanárnő, s én jóhiszeműen gazdag Ady-anyagot gyűjtöttem össze neki; ugyyszólván az állományban fellelhető összes irodalmat a rendelkezésére bocsátottam. Nehezen, de végül is beleegyeztem, hogy a kiválogatott könyveket egy napra "hazavihesse". Máskor is előfordult már - folytatta -, hogy szükség esetén kisegítettem olvasókat, főleg ha ez nem ellenkezett a többiek igényeivel.

Másnap, amikor tömegesen jöttek a gyerekek, és sorra kérték Ady műveit és a róla szóló irodalmat, akkor döböntem rá, miért is kellett a tanárnőnek a könyvek. Egy szekrényben elzárva tartotta őket, nehogy a tanulók hozzáférjenek... Ilyet könyvtárosi gyakorlatomban még nem tapasztaltam - fejezte be elbeszélését Parall Ferencné.

Mi sem hallottunk hasonlóról. Valaki bátorságot vegyen magának ahhoz, hogy tervszerűen "kivonja" a könyvtárból az éppen érdeklődésre számot tartó irodalmat - példátlan eset. Nemcsak visszaélés a könyvtáros bizalmával, hanem korszerűtlen pedagógiai módszerekről is tanuskodik.

(nl)

1 9 6 9 . o k t ó b e r - d e c e m b e r

- Fejér megyei történeti évkönyv. ([Közread.] a Magyar Szocialista Munkáspárt Fejér megyei Bizottsága és a Fejér megyei Tanács.) Székesfehérvár, 1969.
2. A Tanácsköztársaság Fejér megyében. (Fel. szerk. Farkas Gábor.) 403 l., illusztr.
 3. Kadácsi Tamásné - Vass Józsefné: Fejér megyei eseménynaptár. 1944 - 1948. [2], 90 l.

A Fejér megyei történeti évkönyv 1968 decemberében megjelent első kötete után - amely A polgári demokratikus forradalom Fejér megyében 1918 - 1919 címen jelent meg - a második és a harmadik kötet A Tanácsköztársaság Fejér megyében, illetve Fejér megyei eseménynaptár 1944 - 1948 címet viseli.

Az 1959-ben azonos címmel megjelent emlékkönyv után, az 50. évforduló emlékére megjelent kötet 14 tanulmánya átfogja a megye életének egészét a Tanácsköztársaság időszakában, valamint kitér az ellenforradalmi rendszer tevékenységére is. Külön értéke a kötetnek A Székesfehérvári Munkás -, Katona - és Földművestanács, a Forradalmi Néptanács, a Városi Intéző Bizottság és a Városi Tanács üléseiről készült jegyzőkönyvek, és a községi, járási, városi és megyei tanácsok és direktóriumok névjegyzékének közzlése. Jól választott képanyag valamint hely- és névmutató emeli a kötet értékét és használhatóságát.

A Fejér megyei eseménynaptár "... 1944 március 17-19-től 1948. május 23-ig, Fejér megye német megszállásától a felszabadulás, az élet megindulása a demokratikus átalakulás, a politikai baloldali erősödésének útján a megye két munkáspártjának egyesítő kongresszusáig rögzíti az események sorát." Az összeállítók gondos munkája hasznos segédkönyv, amely időrendi áttekintést nyújt a sorsdöntő időszakról.

- Fejér Megyei Szemle. 1969. (Fel. szerk. Csenda Károly. Kiad. a Fejér megyei Tanács.) [Székesfehérvár], 1969. 134 l., illusztr.

Gazdag tartalommal jelent meg a Fejér Megyei Szemle új száma is. Csukly Alajos Velinszky Lászlóról szóló tanulmánya az első olyan írás, amely a Tanácsköztársaság Fejér megyei vezető személyéről az egész életútját átfogó képet nyújt, felhasználva a korábban publikált írás-

kat is, új kutatási eredményekkel kiegészítve azokat. Így vált lehetővé, hogy a tanulmány célkitűzése az legyen: "... hogyan vált forradalmárrá a vallásos családi nevelést kapott, hajdani apátsági tanító gyermeke. Életútjának vizsgálatánál erre a kérdésre igyekszünk választ adni." - Salamon Konrádnak Horváth Jánosról, a Székesfehérvári és Fejér megyei Forradalmi tanács elnökének a Tanácsköztársaság alatti tevékenységét taglaló írása, valamint Pesti János Wagner Józsefről és Strasszer György Steiner Gézáról szóló tanulmánya, egyaránt jelentős. A Tanácsköztársaság négy megyei, kiemelkedő személyének életét és munkásságát ismertető írás után Rónay László: Forgács Antal költői életműve című írása található, amely a bicskei születésű költőnek állít méltó emléket.

A Mult rovatot követő Jelen-ben Letsch Béla: Kétmillió rádió (A rádiógyártás története a VIDEOTON-ban), Borovszky Ambrus: A Dunai Vasmű helye a magyar népgazdaságban, és Kócsa László: Az ipartelepítés néhány tapasztalata és lehetősége Székesfehérváron című írása olvasható. - A számot a Művelődés illetve Szemle rovatban közölte, Barsi Tomaj: A dr. Münnich Ferenc Gimnázium és Szakközépiskola diáksága, illetve Pásztor Bertalan: Ifjuságunk és a mai magyar irodalom című írások zárják.

(Nagy Jenő): Dunaujváros, Bp. 1969. 65, [15] l.,
illusztr. 22x20 cm. /Panoráma képeskönyvek./

Cseh Tibor, a Dunaujvárosi Hírlap és a Magyar Távíráti Iroda fotószolgálatára által készített 86 fényképfelvétel, valamint Nagy Jenő szövege népszerű formában mutatja be a husz éves várost, visszatekintve építésének hőskorára, az 1950-es évekre is.

Kiejtési tájékoztató. (Jav. bőv. kiad.) (Össze-
áll. és kiad. a Sz[akszervezetek Fejér] m[egyei]
T[anácsa], Központi Könyvtár.) Székesfehérvár, 1969.
63 l. - Borítékcím: Hogyan ejtjük?

A felszabadulás 25. évfordulójának tiszteletére jelentette meg új kiadásban a Központi Könyvtár a kiadványt, mellyel egyaránt segítségére kívánt lenni az olvasóknak és a könyvtárosoknak. Az idegen szerzők nevének és a könyvcímekben előforduló idegen szavaknak kiejtése található e hasznos kiadványban.

T. Gy. I.

NYOLCSZÁZÖTVENEZER HUSZONKÉT kötet könyv volt 1969. december 31-én megyénk tanácsi és szakszervezeti könyvtárhálózatában, ebből 629 482 a tanácsi hálózat könyvtáraiban. A két hálózatban összesen 80 697 olvasót tartottak nyilván, 55 698-at a tanácsi könyvtárakban, akik az év folyamán összesen 1 962 883 kötetet kölcsönöztek. A közel kétmillió forgalomból 1 575 177 kötetet könyvet a tanácsi könyvtárak kölcsönöztek az olvasóknak.

A Fejér megyei szakszervezeti könyvtárhálózat 1969. évi eredményei számszerű emelkedést mutatnak a könyvtári munka minden területén. A megyében 219 szakszervezeti, ebből 189 letéti és fiókkönyvtár működött 1969-ben. A hálózat könyvallománya 220 540 kötetre emelkedett az év végére. Ebből 75 688 letétként szerepelt a könyvtáraknál. Összesen 24 999 olvasót tartottak nyilván - a letétiéknél 13 957-et - a hálózat könyvtáraiban. Összesen 387 706 kötetet kölcsönöztek az olvasók - a letéti könyvtáraknál 162 721-et - az elmúlt év során. Ezek az eredmények jórészt a hálózat 160 társadalmi munkás és 49 tiszteletdíjas könyvtárosának tulajdoníthatók, míg a főfoglalkozású könyvtárosok száma mindössze 15 volt 1969-ben. Megyénk szakszervezeti könyvtárai összesen 185 különböző rendezvényt és 106 könyvkiállítást szerveztek az elmúlt év során.

A MŰVELŐDÉSI AUTÓK 1969. évi tevékenységének vizsgálatánál elősorban a rendezvények látoga-

tottsága szembeötlő. A múlt év végén számlált 19 338 fő csaknem kétszerese az 1967. év látogatottságának. Ezzel egyenes arányban nőtt a játékfilmvetítések száma is; tulajdonképpen ennek köszönhető a látogatottság ugrásszerű emelkedése. A vetített ismeretterjesztő filmek száma is magasabb, mint 1968-ban.

Csökkenett azonban az író - olvasó találkozók és irodalmi estek száma. Ez nem abszolút csökkenést jelent, hanem a községi könyvtárak önállósodására utal. Saját maguk bonyolítják le rendezvényeiket.

Az autókönyvtár 15 állomásán 4028 látogató 14 080 kötetet kölcsönözött. A kölcsönözött kötetek számának csökkenését a megszüntetett állomások, illetőleg a megszűnőben lévő, még "élő" állomások indokolják. Egyre inkább csökken ugyanis a puszták lakossága.

A BICSKEI JÁRÁSI TANÁCS Végrehajtó Bizottsága 1969. november 18-i ülésén határozatot hozott a Vajda János Járási Könyvtár tartalmi munkájának további javításáról, melyben a feltételek megteremtésének útját is kijelöli. A határozat hangsúlyozza a könyvtár és a népművelési szervek összehangolt tevékenységének szükségességét a járási székhelyen és a hálózatban egyaránt. Intézkedik a könyvbeszerzési keret évről-évre történő csökkenésének megállításáról, valamint a Járási Könyvtárnál jelentkező szükséges létszámgigény kielégítéséről.

NOVEMBER 27-én átadták az olvasóknak az átalakított és kibővített bicskei Vajda János Járási Könyvtárat. A meghitt és bensőséges zártkörű megnyitó ünnepségen a Járási Tanács képviselőjében Ember István VB elnök és Gróf István elnökhelyettes, a Községi Tanács részéről dr. Sass József VB elnök, a Megyei Tanács Művelődésügyi Osztálya részéről Szabó Lajos, a Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtártól dr. Csongor Endréné igazgató vett részt. A könyvtár tizenhat éves fejlődéséről Rohács Ervin igazgató számolt be.

JOBBA KÖRÜLMÉNYEK KÖZÖTT folytatja működését a 14-es AKÖV szakszervezeti könyvtára. A korábbinál mintegy háromszor nagyobb alapterületen, két helyiségben, az irodaház emeleti szintjén nyílt meg a korszerű szabadpolcos könyvtár.

ARANY JÁNOS nevét vette fel december 6-án, a község felszabadulásának 25. évfordulóján az idén felavatott korszerű alapi művelődési ház. A névadón, melyre a felszabadulási ünnepség keretében került sor, két emléktáblát is lelepleztek az intézmény falán.

MEGKEZDTE MŰKÖDÉSÉT Sárszentmiklóson a régi művelődési házból közel 100 ezer forint összegű községfejlesztési hozzájárulásból felújított klubkönyvtár könyvtári része. A Sárbogárdi járás Művelődési Központjának fiókintézményeként működő objektumon belül 80 négyzetméter alapterületű könyvtár - külön felnőtt és ifjúsági övezettel - gondoskodik az olvasók ellátásáról.

FEBRUÁR 2-ÁN - a két hétig tartó átalakítási munkák befejeztével - megnyílt a Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtár kibővített gyermek-részlege. A korábbinál mintegy 40 négyzetméterrel nagyobb alapterületű könyvtár nyitvatartási ideje heti 7 és fél órával bővült, így 34 és fél órára emelkedett a heti kölcsönzési idő. A megnyitás napján 161 látogató több mint 1000 kötet könyvet hozott vissza és ötszázat kölcsönzött a könyvtártól. Szombat délutánonként 3-tól fél 6-ig minden alkalommal klubfoglalkozásokat rendeznek a gyermekek részére.

AUGUSZTUSTÓL JANUÁRIG nem juthattak könyvhöz az olvasók Isztiméren - a községi tanács és a könyvtár helyiségeinek hosszúra nyuló tatarozása, festése miatt. Reméljük, hogy a község vezetői a jövőben nem kényszerítik ilyen hosszú szüneteltetésre a könyvtár munkáját.

BESZAKITOTTA A HÓ a balinkai művelődési otthon tetőszerkezetét. A községi tanács lépéseket tett a helyreállításra, de a még életveszélyes épületben az intézmény működése szünetel. A folyamatosan érkező új könyvekből a lakásán kölcsönöz Parraghy Györgyné, könyvtáros.

KISLÁNG felszabadulásának 25. évfordulója alkalmából, március 23-án ünnepi rendezvény-sorozat kezdődik a községben. Március 24-én ünnepélyes keretek között adják át az átalakított, kibővített községi könyvtárat a falu olvasóinak. Az ünnepségsorozat hazánk felszabadulásának évfordulóján, április 4-én zárul.

A MULT ÉV VÉGÉN JELENT MEG a Megyei Könyvtár új helyismereti bibliográfiája, A Tanácsköztársaság irodalma címmel. A Tanácsköztársaság történelmi jelentősége tette szükségessé, hogy a megyei könyvtár összegyűjtse e korszak kiadványait, és közzé tegye a róluk készült bibliográfiát.

Tóth György István bibliográfiája azoknak a - ma még fellelhető - önálló kiadványoknak a leírása, amelyek a Tanácsköztársaság idején jelentek meg, s Fejér megyéről vagy Fejér megye lakosainak szólnak. A 93 tételt tartalmazó bibliográfia 36 tétele eddig ismeretlen kiadványokat ír le. Az eltelt 50 év, az ellenforradalmi negyedszázad tárgyi emlékeket megsemmisítő rendelkezései, a második világháború pusztításai és még számos egyéb ok miatt az egykori kiadványok csak szétszórta maradtak fenn különböző gyűjteményekben, s e gyűjtemények állománya együttesen sem tartalmazza hiánytalanul azokat. Az összeállító azonban teljességre törekedve, számos bibliográfia alapján több intézmény anyagát tárta fel.

A bibliográfia anyaga három csoportra oszlik: periodikák, tankönyvek és brossurák, kisnyomtatványok. A leírások végén közli a lelehelhelyet, a megjelenés, illetőleg a közlés helyét és idejét, valamint a kiadványra vonatkozó irodalmat. Használatát öt mutató könyvnyiti meg: közreadók, nyomdák, kezdőszavak mutatója, névmutató és tárgymutató.

A kiadványhoz szorosan kapcsolódik Tóth György István Fejér megye sajtója a Tanácsköztársaság idején című tanulmánya, amely a Fejér megyei történelmi évkönyvben

jelent meg (Fejér megyei történelmi évkönyv 2. A Tanácsköztársaság Fejér megyében. Székesfehérvár, 1969. 341 - 355. l.) A tanulmányban a szerző elemzi a fontosabb kiadványokat. A bibliográfiáról Péter László írt kritikát a Könyvtáros 1970. 1. számában (54 - 55. l.).

HOGYAN EJTIJÜK? címmel fontos segédeszközt adott könyvtárosai és olvasói kezébe január elején az SZMT Központi Könyvtár. Az új kiejtési tájékoztató, melyet 1969. szeptember 1-én zártak le, alfabetikus sorrendben közli a Magyarországon megjelent külföldi írók neveinek és a művek címében előforduló idegen szavak és nevek helyes kiejtését. Példányszáma: 12 ezer.

KIS BIBLIOGRÁFIÁK sorozatának két újabb darabját jelentette meg mult év decemberében és januárban az SZMT Központi Könyvtár: "10 éve halt meg Ráth-Végh István", illetőleg "80 éve született Karel Čapek cseh író" címmel.

A MEZŐGAZDASÁGI MUNKÁSSÁG helyzetéről készített ajánló bibliográfiát - az MSZMP Fejér megyei Bizottsága kérésére - mult év decemberében a megyei könyvtár tájékoztató szolgálata.

LENIN születésének 100. évfordulójára ajánló bibliográfiát tartalmazó könyvjelzőt adott ki a megye tanácsi köznevelődési könyvtárainak gyermekolvasói számára a Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtár. A Lenin-képpel, Majakovszkij idézettel megjelent könyvjelző két színnyomással, 10 ezer példányban készült.

JÓL SIKERÜLT író - olvasó találkoztat rendeztek október végén a martonvásári klubkönyvtárban, Baranyi Ferenc és Kalász Márton költő részvételével.

PÁSKÁNDI GÉZA romániai magyar költő találkozott november 11-én Székesfehérvár versszerető közönségével a megyei könyvtárban. A Kolozsváron élő költő nagy érdeklődéssel kísért felolvasó estjét Takács Imre József Attila-díjas költő vezette be.

A "HALLGASSUNK EGYÜTT ZENÉT" című gyermekeknek rendezett sorozat első előadását nagy érdeklődés közepette tartotta meg dr. Ványi Gábor, a dunaujvárosi Bartók Béla Művelődési Ház igazgatója. A hallgatók aktív részvételével lebonyolított színes foglalkozáson több mint hatvan kis olvasó vett részt a Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtár gyermekrészlegében, november 29-én.

A KÖNYV ÉS AZ OLVASÁS szerepe az ember életében címmel tartott előadást Csukly Alajos december 5-én a könyvbarát fiataloknak, a sárkeresztesi klubkönyvtárban.

TIMÁR MÁTÉ József Attila-díjas író közreműködésével november 27-én és 28-án Jenő, Nádasdladány és Mátyásdomb községekben rendeztek író - olvasó találkoztat.

RADNÓTI-EMLEKESTET rendezett november 28-án a székesfehérvári Velinszky László Városi Könyvtár. A költő pályájáról, életművéről Pálmai Kálmán irodalomtörténész kandidátus tartott előadást, a versek tolmácsolásával közreműködött Létay Klára színművésznő. A nagysikerű esten a zsufolásig meg-

telt könyvtárban több mint 120 érdeklődő vett részt.

BENSŐSÉGES hangulatu műsoros Télapó-délutánt rendezett december 7-én a könyvtári dolgozók gyermekei részére a megyei könyvtár szakszervezeti bizottsága. A mesefilmek vetítése és a szavalatok elhangzása után a gyermekek átvették ajándékaikat Télapótól, majd közös uzsonna, játék következett.

NAGY LÁSZLÓ Kossuth-díjas költő műveiből rendeztek - jelenlétében - szerzői estet december 11-én a Velinszky László Városi Könyvtárban. A verseket Rátkainé Gergely Livia mondta el a mintegy száz főnyi hallgatóságnak. Nagy László költői pályájáról Fodor Gabriella tanár adott áttekintést.

HARCOK FEHÉRVÁR ALATT címmel filmvetítéssel kísért előadást hallgatott december 15-én mintegy félszáz felső tagozatos gyermekolvasó a Velinszky László Városi Könyvtárban. A Székesfehérvár felszabadításával kapcsolatos hadműveleteket Gyovai Károly alezredes ismertette a gyermekekkel.

NAGYSIKERŰ karácsonyi mesedélutánt rendeztek december 22-én a Velinszky László Városi Könyvtárban.

KEMI - Székesfehérvár testvérvárosa - városi könyvtárának gyermekrészlegével a múlt év óta élő kapcsolatot tart fenn a Velinszky László Városi Könyvtár: a két intézmény gyermekolvasói leveleznek egymással. Január elején kedves küldemény érkezett: két szép gyermekrajz és egy városkép - a finn gyermekolvasók üdvözlésével.

MAGYAR ÉVSZÁZADOK címmel előadóestet rendezett január 14-én a polgárdi művelődési otthon és könyvtár. Közreműködött Jancsó Adrienne és Béres Ferenc. A nagyszerű esten több mint százan vettek részt. A műsort Velence, Martonvásár, Pákozd és Szabadbattyán községekben is bemutatták.

"NÁDIHEGEDŰ" címmel Móra Ferenc műveiből rendezett irodalmi estet gyermekolvasói részére január 19-én a Velinszky László Városi Könyvtár. Létay Klári színművésznő előadójának nagy sikere volt a gyermekek körében.

SIKERREL MUTATKOZOTT BE a múlt év őszén a fehérvárcsurgói klubkönyvtár irodalmi színpada. A műsorukon szereplő "Fuj, süvölt a Mátra szele" című magyar balladest összeállítója és rendezője Nagy István klubkönyvtárvezető. A művészeti csoport, mely hetenként tartja próbáit, eddig a székesfehérvári Városi Ifjúsági Klubban és január 27-én Szabadbattyánban vendégszerepelt. Műsorukkal március 14-én Csákberénybe, május 10-én pedig Pusztavámra látogatnak.

A KÖNYVTÁRI ESTÉK sorozat idei első rendezvényére február 4-én került sor a Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtárban: dr. Szirbik Ferenc egyetemi tanár, Fejér megye egykori alispánja emlékezett a felszabadulás utáni időkre, az új élet indulására. Közreműködött Kisteleky Zoltán.

DR. KOCH LÁSZLÓRÓL, a mártírhálált halt fehérvári orvosról emlékeztek meg február 7-én a gyermekolvasók a Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtár gyermekrészlegében.

A rendezvényen Solymosi Lajos tanár emlékezett Koch Lászlóról, a műsort a székesfehérvári Uttörő Általános Iskola dr. Koch László uttörőcsapata adta. Megjelentek a város uttörőcsapatainak küldöttségei is. Az ünnepségen Branczeis Márta VIII. osztályos tanuló Váczi Mihály: Anna Frank című versét mondta el.

KALÁSZ MÁRTON ÉS TAKÁCS IMRE költőkkel rendezett szerzői estet február 12-én a Velinszky László Városi Könyvtár. A nagy érdeklődéssel kísért esten Román Károly tanár mondott bevezetőt, közreműködtek a Vasvári Pál Gimnázium tanulói.

A HALLGASSUNK EGYÜTT ZENÉT című ismeretterjesztő sorozat második előadására február 21-én került sor a megyei könyvtár gyermekrészlegében. Dr. Ványi Gábornak, a dunaujvárosi Bartók Béla Művelődési Ház igazgatójának gazdagon illusztrált, számos játékos elemet tartalmazó foglalkozásán mintegy félszáz gyermek nagy érdeklődéssel vett részt.

ESZPERANTÓ-KÖR tart hetenként rendszeresen foglalkozásokat a gárdonyi községi könyvtár agárdi fiókkönyvtárában.

LÁTOGATOTTAK a móri járási könyvtár gyermekrendezvényei. Az októbertől vasárnap délelőttönként rendszeresen sorra kerülő foglalkozásokon mintegy 30 gyermek szórakoztató formákban sajátít el fontos ismereteket - elsősorban az irodalom és a könyvtárhasználat köréből. Kedveltek a diafilmvetítések és meseműsorok, valamint a különböző írásos versenyek, kispályázatok is.

FEHÉRVÁRI FIATAL költők közreműködésével rendezett irodalmi estet január 23-án a fehérvárcsurgói klubkönyvtár, melyen mintegy félszáz érdeklődő vett részt. Az estre a járás más községeiből is többen ellátogattak.

A JUBILEUMI OLVASÓMOZGALOMRÓL kaptunk hírt a móri járásból. Fehérvárcsurgón, Csókakőn, Pusztavámon és a járási székhelyen, Mórott többen is elolvasták már a megjelölt könyveket.

HÁROM FŐVEL növelték a Dunaujvárosi járásban a főhivatású könyvtárosok számát. 1970. január 1-től Ercsi, Mezőfalva és Perkáta könyvtárai kaptak 1 - 1 fő személyében segítséget a további munkához.

KÖNYVTÁRI BIZOTTSÁGI ÜLÉST tartottak január 12-én az SZMT Központi Könyvtárban, melyen az első félév propaganda munkáját hangolták össze, valamint a szocialista brigádmozgalom kulturális vállalásai 1969. évi teljesítésének eredményeit beszélte meg a bizottság.

FEBRUÁR 11-én rendezték meg a székesfehérvári Helyőrségi Klubban a honvédségi könyvtárosok tanácskozását, melyen az Olvasó Ifjúságért mozgalomról és az Olvasónapló-pályázat helyzetéről számoltak be a résztvevők, valamint a felszabadulási évforduló könyvtári feladatairól kaptak módszertani tájékoztatást.

SOKAN BEIRATKOZNAK a környezetismereti órák keretében szervezett könyvtárlátogatásokon Polgárdi községben. A tanulók minden al-

kalommal színes foglalkozáson ismerkednek a könyvtárral, az irodalommal.

NYSA MIKROBUSZÁT átadta a megyei könyvtár a sárbogárdi járás művelődésügyi osztályának. A gépkocsi novembertől a járási könyvtár területi munkáját segíti.

VASMEGYEI KLUBKÖNYVTÁROSOK november 24-én és 25-én tapasztalatcserén vettek részt Fejér megyében. Meglátogatták az alapi, a sárosdi, a Dunaujváros-óvárosi, a tabajdi, az alcsutdobozi és a fehérvárcsurgói klubkönyvtárat.

A FEJÉR MEGYEI szakszervezeti könyvtárhálózat 54 könyvtárába jár az Eseménynaptár, Ebből 30 letéti könyvtár részére az SZMT Központi Könyvtár fizette elő ezt a kiadványt, mely sokoldaluan segíti a könyvtáros propaganda munkáját.

MEGALAKULT - tizenegy fővel - a Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtár KISZ alapszervezete, amely a város különböző művelődési intézményeinek más alapszervezetekhez nem tartozó fiataljait is felvette tagjai sorába. Az október 31-i alakuló taggyűlés Vinkovich Ritát, a könyvkötészet vezetőjét választotta meg titkárnak.

UJ MUNKATÁRSAKAT KÖSZÖNTÜNK: Berzeviczi Istvánt, aki ez évtől a sárbogárdi Madarász József Járási Könyvtár instruktoraként tevékenykedik és Stella Annát, aki februártól a Velinszky László Városi Könyvtárban a fiókkönyvtári hálózat szervezési feladatait látja el.

A KÖNYVNYOMTATÁS ÉS A KÖNYVKERESKEDELEM HIREI

KÖZEL EZER TONNA papiranyagot használt fel különböző nyomdatermékek előállítására a Fejér megyei Nyomdaipari Vállalat az elmúlt év során. A nyomda székesfehérvári és dunaujvárosi telepén az 1969 évi 993,9 tonnás termelés legnagyobb hányadát a vegyes nyomtatványok adták (560,6 tonna); nagyságrendben ezután a napilapokra fordított 283,6 tonna következik, mely 62,6 tonnával haladja meg a múlt évi mennyiséget. (Az emelkedés oka: a Fejér megyei Hirlap 1969. utolsó negyedévétől kezdve magasabb példányszámban jelenik meg.) Tájékoztató kiadványokra 83, folyóirat jellegűekre 53,3 tonna papírt fordítottak - mindkét kiadványfajta többet, mint 1968-ban. Plakátokra, falragaszokra 6,5 tonna papírt használtak fel. Könyv, broszura a legkevesebből: mindössze 7,1 tonna papírból készült az elmúlt év során is, jóllehet ez a mennyiség az 1968 évinek több mint 3,5-szerese.

KÉTMILLIÓ HATSZÁZEZER forint összegű beruházással gyarapodott a Fejér megyei Nyomdaipari Vállalat gépparkja 1969-ben. Székesfehérváron két új szedőgép, egy Graphopress és egy Victoria 1040-es típusú, modern magasnyomó gép beállításával enyhítettek a gondokon; a kötészetük pedig egy hajtogató és egy fűzőgépet kapott. A vállalat dunaujvárosi telepén új szedőgépet és egy Graphopress márkájú magasnyomógépet helyeztek üzembe az elmúlt év során.

Az igazgatóság tájékoztatása szerint a közeljövőben bevezetik az ofset-technikát is a nyomda székesfehérvári telepén.

MEGYÉNK KÖNYVKERESKEDELMI FORGALMA 1969-ben az elmúlt évihez képest mérsékelten tovább emelkedett. Dunaujváros kivételével közel tizenöt és félmillió forint értékű könyvet adtak el megyénk területén a könyvterjesztés munkásai.

AZ ÁLLAMI KÖNYVTERJESZTŐ VÁLLALAT boltjai bonyolították a legnagyobb forgalmat az elmúlt évben is; egyedül az ÁKV Vajda János könyvesboltja több mint 4,5 millió forint értékű könyvet adott el. Ez az összeg több mint félmillióval magasabb az előző, 1968-as évinél.

Az ÁKV székesfehérvári Antikvárium, Idegennyelvű és Zeneműboltjának 1969. évi forgalma 560 ezer forint volt; hatvanezerrel több, mint 1968-ban.

A SZÖVETKEZETI KÖNYVSZOLGÁLAT 5 864 000 forint értékű könyvet forgalmazott a megye területén az elmúlt év során, valamivel kevesebbet, mint 1968-ban. Legtöbbet az idén is a székesfehérvári járásban (1 894 000 forint), a legkevesebbet az enyingi körzetben (525 000 forint) adtak el. Az 1968 évi forgalomhoz képest legnagyobb emelkedés mutatkozott az enyingi körzetben (125,3%), míg a többi közül csak a sárbogárdi (1 022 000 forint) és a móri járás területén (861 000 forint) érték el, illetőleg lépték túl az 1968. évi eredményeket. (105,2, valamint 102,7 %-kal.) Nagy visszaesés mutatkozik a székesfehérvári járás könyvterjesztési eredményében: az 1968 évi 2 159 000 forinttal szemben - áruellátási nehézségek miatt - 1 894 000 forint értékű könyvet

tudtak csak eladni az elmúlt év során. A bicskei járás 880 000 (99,9 %), az adonyi körzet 682 000 forinttal (94,6 %) részesül a megyei eredményben.

A MŰVELT NÉP székesfehérvári Alba Regia Könyvesboltjában és 65 fős bizományi hálózata által forgalmazott könyvek értéke 3 039 000 forint volt 1969-ben, négyszázezerrel több mint 1968-ban. A bizományosok száma is emelkedett - 5 fővel - az elmúlt év során.

A KOSSUTH KÖNYVKIADÓ Fejér megyei Kirendeltsége az 1 769 459 forint értékű kiadványanyagból 1 366 000 forint összegben forgalmazott könyvet és folyóiratot. Az összes forgalmazott kiadvány 35 %-a elméleti folyóirat volt. A 204. könyvszerű kiadvány 50 %-a politikai irodalom, valamint a marxizmus-leninizmus klasszikusainak művei köréből került ki; 25 %-a társadalomtudományi, termé-

szettudományi és történettudományi mű volt; regényszerű művek képezték a könyvszerű kiadványok 10 %-át, míg a visszamaradó 15 % közös kiadású szépirodalmi mű.

A kiadó kirendeltsége az elmúlt évben tovább fejlesztette aktivahálózatát: az 1968. évi 220 fővel szemben tavaly 280 terjesztő vett részt a több mint 1 milliós forgalom jelentős hányadának lebonyolításában.

Az elmúlt évben a művelődési intézmények is bekapcsolódtak a kiadványok területi megvásárlásába; 146 000 forint értékben vettek át jutalmazásra kiadványokat a kirendeltségtől.

A Kossuth Könyvkiadó Fejér megyei Kirendeltsége - 1969. évi tevékenységének eredményeképpen - a megyei kirendeltségek közötti országos versenyben első helyezést ért el. Az egy kereső főre eső eladott kiadványok értéke 8,46 forint volt 1969-ben.